

2020. október

due tanulmányozó

válogatás a legjobb diáklapokból

a facebookon is!

FÜLHALLGATÓ:

TÉNYLEG
MEGSÜKETIT?

SAJTÓFESZTIVÁL
ÉS NAGY DIÁK
TESZTEK DÖNTŐK

VISSZAFOGOTT
KARÁCSONY?

FÖRDŐS ZÉ

Kókuszgolyót készített először gyerekkorában

MEGÚJULTUNK!

NAGY DIÁK TESZTEK

The title 'NAGY DIÁK TESZTEK' is rendered in large, bold, blue and red letters. The word 'NAGY' is blue, 'DIÁK' is blue, and 'TESZTEK' is red. The letters are stylized and have a slight 3D effect. Around the text are several illustrations of students: a woman sitting on a red block with a laptop, a woman lying on the ground with a laptop, and a man sitting on the ground with a laptop.

NOVEMBERTŐL ISMÉT VÁRNAK
A NAGY DIÁK TESZTEK
ÚJ JÁTÉKOKKAL,
ÚJ NYEREMÉNYEKKEL!

The text is centered within a light blue, cloud-like shape. On either side of this shape are illustrations of students: a man with a beard sitting on the ground with a smartphone, and a woman sitting on the ground with a smartphone.

WWW.NAGYDIAKTESZTEK.HU

AZ ÉV DIÁKFOTÓSAI

A DUE TEHETSÉGGUTATÓ DIÁKMÉDIA PÁLYÁZATÁNAK EREDMÉNYHIRDETÉSÉT IS A SAJTÓFESZTIVÁLON TARTOTTUK SZEPTEMBER 22-ÉN. ITT A LEGJOBB FOTÓSOK KÉPEIBŐL VÁLOGATUNK.

Nagy Anasztázia: Sokk-sok-ok

Az év diákfotója, általános iskola, 1. helyezett

Nagy Erika: A múlt öröksége

Az év diákfotója, középiskola, 1. helyezett

Kovács Péter: Gázrobbanás Püspökladányban

Az év diákfotója, felsőoktatás, 1. helyezett

IMPRESSZUM • DUE Tallózó – Válogatás az ország diáklapjaiból

A DUE Médiahálózat és a DUE Médiaügynökség havilapja • 2020. október, XXII. évfolyam, 8. szám • Lapigazgató: Zala Orsolya • Főszerkesztő: Szalai Boglárka • Októberi szerzőink: Bezzeg Hanna, Bihari Bernadett Luca, Bodor Julcsi, Erdős Lilla, Novák Henrietta, Panulin Boglárka, Szalai Boglárka, Velek Domonkos, Vincze-Hajnal Blanka, Vörös Rebeka Fanni, Zachariás Zsuzsanna • Kiadja a DUE Produceri Iroda Kt. és a Diák- és Ifjúsági Újságírók Országos Egyesülete • Levelezési cím: 1583 Budapest, Pf. 14. • Telefon/fax: +36 1 222 8213 • Hirdetésvétel: DUE Médiaügynökség, 1148 Budapest, Őrs vezér tere 11. • Tel.: +36 1 220 5844 • E-mail: due@due.hu • Honlap: www.due.hu • A DUE Tallózó olvasható az interneten is: www.duetallozo.hu

EMBERI ERŐFORRÁSOK
TÁMOGATÁSKEZELŐ

A tehetséges diákújságírókat és a DUE Tallózót a Nemzeti Tehetség Program, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, és az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő támogatja.

Nyomdai előkészítés: ArtCentrum • Nyomda: Pauer Nyomda • Nyilvántartási szám: 3.4.1/891/1999 • ISSN 1585-5201 • Megjelenik évente nyolcszor. • A lapot a DUE Médiaügynökség terjeszti ingyenesen a DUE Rádió Országos Iskolarádió Hálózatának 350 iskolájában, és további 500 oktatási intézményben. • A DUE Médiahálózatban a diáklapot beküldő szerkesztőségek automatikusan hozzájárulnak az utánközléshez, a cikkeik rövidítéséhez, stilizálásához. • Az iskolaujságokból átvett publikációk tartalmáért a DUE Tallózó nem vállal felelősséget.

MATESZ

print-audit

Kiadványunk példányszámát

a Matesz hitelesíti

auditált adatok, hiteles média

<http://www.matesz.hu>

Fülhallgató: tényleg megsüketülhetsz tőle?

A ZENE ÉLETÜNK RÉSZE, ÉS ÁLLÍTOM, HOGY MINDENKI ÉLETÉBEN VAN LEGALÁBB EGY OLYAN DAL, AMI NAGY HATÁSSAL VAN RÁ. A FÜLHALLGATÓ PEDIG EGY TÖKÉLETES ESZKÖZ AHHOZ, HOGY TELEFONHOZ, VAGY VALAMILYEN ZENELEJÁTSZÓHOZ CSATLAKOZTATVA BÁRHOL HALLGATHASSUK KEDVENC DALAINKAT, KICSIT KISZABADULVA A KÜLVILÁGBÓL. SOKAKNAK ENÉLKÜL MÁR SZINTE ELKÉPZELHETETLEN AZ UTAZÁS. DE MENNYIRE VAN KÁROS HATÁSSAL A HANGOSAN HALLGATOTT ZENE AZ EGÉSZSÉGÜNKRÉ?

HALLÁSKÁROSODÁS

A fülhallgatót könnyű magunkkal vinni, nem foglal nagy helyet, és bárhol hallgathatunk vele zenét anélkül, hogy másokat zavarnánk ezzel, tehát egy kifejezetten hasznos eszköz. Viszont fontos tudni, hogyan használjuk helyesen, anélkül, hogy károsítanánk vele a hallásunkat. Ha maximum hangerőn hallgatunk zenét, az a dobhártyát és az egyéb hallószerveket **85 decibellel terheli**, emiatt pedig folyamatos használat mellett, **15 perc után már fennáll a halláskárosodás veszélye**. Ugyanis akár a **105 decibel** értékét is képes elérni egy fülhallgató!

AZÉRT, HOGY ÉRTHETŐBB LEGYEN, MENNYI IS AZ A 105 DECIBEL, NÉZHÁNY PÉLDÁT!

A levegővétél nagyjából 30 decibel, egy átlagos beszélgetés hangereje 60 decibel, a telefon csörgése 80, míg egy forgalmas autótól mellett elhaladva körülbelül 85 decibel terheli a fülünket. A 105 decibel pedig már **egy zúzó rockkoncert** hangerejével ér föl.

DE MIKÉNT KÁROSÍTTJA A HALLÓSZERVÜNKET?

A belfülben található hallószőröcskék továbbítják a hangot az agyba. A nagy **zaj viszont károsítja ezeket a szőröcskéket**, amik emiatt a hangot csak részben, vagy egyáltalán nem tudják továbbítani. Mivel **a fül nem regenerálódik**, így ahogy egyre több hallószőröske károsodik, a hallás is folyamatosan romlik.

FÜLFÁJÁS

Dr. Helfferich Frigyes fül-orr-gégész egyik előadásában arról beszélt, hogy **a hallójárat a fülhallgató használatától is fájhat**, ugyanis egy idő után nyomja a hallójárat szöveteit. A bőr ezáltal pedig megsérülhet, és könnyen elfertőződhet ezen a helyen. Továbbá a fülhallgató közvetlenül **nyomja a bőr alatti porchártyát és csonthártyát**, ez pedig több óra használat után kellemetlen, fájdalmas érzést válthat ki. Ezért is ajánlja az eszköz kevesebb használatát, vagy pedig a szivacsos borítású fejhallgatót, amely jobb, kényelmesebb, és kevésbé károsítja a fület.

EGYÉB NEGATÍV HATÁSOK

Fülfertőzést is okozhat a fülhallgató, ha rajtuk kívül más is ugyanazt használja, mivel a fülben élő mikrobák rátapadnak az eszköz felületére. Ezek pedig közös használat mellett megfertőzhetnek másokat, ami pedig a **fülgyulladásához** vezethet. Így fontos, hogy a fülhallgatónkat, illetve a fejhallgatónkat **ne osszuk meg** másokkal, és egyébként is rendszeresen tisztítsuk, akárcsak a fülünket! Egy másik hátránya ezeknek az eszközöknek, hogy **használatuk miatt a levegő útja elzáródik a fülcsatornában**, ezzel megakadályozva a hallószerv szellőzését, ami fülgyulladást, a fülzsír felszaporodását és halláskárosodást eredményezhet. Ezért is fontos, hogy ne

használjuk túl sokat ezeket az eszközöket! Legvégül pedig a műanyag felület érintkezése a bőrfelülettel **allergiás reakciót** is kiválthat, mint például bőrvizketést, bőrpírt vagy kiütést.

ÉLETÜNKRE IS NEGATÍV HATÁSSAL LEHET

Sokan nemcsak tömegközlekedési eszközökön, vagy otthon hallgatnak zenét fülhallgatóval, hanem akkor is, amikor mozgásban vannak, például **futás, kocogás, biciklizés vagy séta közben**. Ekkor viszont a halláskárosodás, vagy egyéb hallászervi problémákon túl akár saját életünket is veszélybe sodorhatjuk! Nem egy olyan esetről számolt már be a sajtó, hogy bizony

a fülhallgatóval hallgatott **hangos zene miatt vesztette életét valaki**, mert nem hallotta, mi történik körülötte. 2019-ben például Monorierdőnél **egy fiatal fiút azért gázolt el a vonat**, mert zenehallgatás közben nem hallotta, hogy közeledik. Emiatt **érdemes mellőzni közlekedés közben** a fülhallgatót, illetve a fejhallgatót is, hogy ne zárjuk ki magunkat a külvilágból! Már több helyen is **járdafelfestések jelzik a gyalogosoknak** a zebránál, hogy nézzenek fel a telefonjaikból, vegyék ki a fülhallgatót, amikor átkelnek az úttesten, ezzel elkerülve a figyelmetlenségéből adódó baleseteket.

MIKRE ÉRDEMES FIGYELNI FÜLHALLGATÓHASZNÁLAT KÖZBEN?

- Mértékkel használd, ne hallgass túl sokáig hangosan zenét! Legfeljebb 60 percet használd naponta és 60%-os hangerőn! A telefon általában jelez, ha elérted a hangerő azon értékét, amely már káros lehet hosszú távon.
- Érdemes 15 perces szüneteket tartani zenehallgatás közben.
- Gumi- vagy szivacsborítású fülhallgatót válassz, amelynek a borítását rendszeres használat esetében havonta egyszer érdemes cserélni.
- A fül dugós eszközök nagyobb veszélyt jelentenek, érdemes inkább fejhallgatót használni, amely a fülre kívülről simul rá. Viszont ha mégis a fülhallgató mellett döntesz, válassz inkább zajsűrűsítőt! Ezzel nem kell nagy hangerővel hallgatnod a zenét, ahhoz hogy élvezhető legyen, így védve füledet.
- Ne oszd meg másokkal a fej- vagy fülhallgatódat, mivel fertőzést okozhatnak!
- Kerüld a használatát közlekedés közben, mert könnyen lehet baleset okozója!

A fülhallgató egy igazán kedvelt és hasznos eszköz, segítségével elvonulhatunk kicsit, relaxálhatunk, de mint mindennél, ennél is fontos, hogy ismerjük a helyes használatát, és vigyázzunk az egészségünkre, életünkre!

(Zachariás Zsuzsanna)

Az elhízás moralizálása

Melyik plakátot tiltanám be a testemért?

MÚLT NYÁR VÉGÉN BUDAPESTET ELÁRASZTOTTÁK EGY NAGY MAGYAR FEHÉRJEPOR GYÁRTÓ CÉG PLAKÁTJAI, AMIK MORÁLIS KÉRDÉSSÉ TESZIK AZ ELHÍZÁST ÉS EZÁLTAL AZ EMBEREK BIZONYTALANSÁGAIT ÉS ALACSONY ÖN- ÉS TESTKÉPÜKET HASZNÁLJÁK KI ARRÁ, HOGY A TERMÉKEIK MEGVÁRÁSLÁSÁRA MOTIVÁLJÁK ŐKET.

Somos Emma, Alternatív Közgazdasági Gimnázium, Budapest
Az év diákújságírója, dicséret

A cég, amelyet csak azért sem fogok megnevezni a cikk során, a „Te mit (t) eszel a testedért?” című szlogennel győzi meg fiatalok, férfiak és nők ezreit, hogy egyedül a lehetetlenül izmos és sovány testalkat az egészséges és megbecsülendő.

Nem állítom, hogy a világon ne létezne, ezen a bizonyos hirdetésen kívül sok másik sértő és káros reklám. És sajnos a hatékonyságát sem tudom kérdőbe vonni, hiszen még ha rossz érzéseket vagy felháborodást kelt is az emberekben ez a plakát, célját eléri: megjegyezzük a termék és a cég nevét. Azonban nagyon szomorúvá tesz látni ahogy emberek tömegeinek útját keresztezi egy plakát a metróban vagy vezetés közben, amely az emberek gyengeségeit és sérült önképüket támadja, de ez ellen senki nem mond semmit vagy fejezi ki felháborodását, tiltakozását, ezáltal engedve, hogy az elhízás morális megítélésének elmélete generációkon át nem megkérdőjelezve vagy visszautasítva maradjon.

Hogy mit értek az elhízás moralizálása alatt? Azt, hogy kijelentjük, a túlsúlyos test egyértelműen egészségtelen életmódot takar. Azt, hogy egyedül a sovány vagy/és izmos testű ember az, aki egészséges és természetesen az egészség a legfontosabb érték és erény, amelynek elérése minden

egy ember első számú céljának kell, hogy legyen. Azt, hogy meglehet testesíteni az általános és egyetlen egészség fogalmát. Ez a felfogás teljesen érzéketlen az egészség személy-specifikus és árnyaltabb értelmezésére. Nem veszi figyelembe, hogy az elhízás nem csak egy tudatlan és önmromboló magatartás eredménye lehet, ahogy azt sem, hogy egy ember szociális és pénzügyi háttere erre mind milyen

hatással lehet és sok esetben milyen akadályokat jelenthet. Teljes mértékben ignorálja a mentális egészség fogalmát, ahogy csak a külsőségek, a testzsírszázalék és az izomtömeg alapján biztatja az embereket az egészség megítélésére.

Ez egyszerre sértő és káros. Ráadásul, ha a legnagyobb jóindulattal feltételezünk egy enyhén jószándékú célt az egész kampány

mögött, ami az egészséges és tudatos életmódra való buzdítás lehet, ekkor is rá kell jönnünk, hogy a plakát ennek teljes ellenkezőjét éri el. Elismerem, előfordulat, hogy egy túlsúlyos vagy az egészségre nem figyelő emberben meglátva egy olyan plakátot, amin két kígyúrt alak és a „Te mit (t)eszél a testedért?” szlogen látható, elhivatottságot és motivációt kezd érezni arra, hogy edzeni kezdjen és figyeljen az

étkezésére. De ekkor is, az a testkép, amit a plakát elérendő és végső célként állít be irreális és egészségtelen. A másik, sokkal valószínűbb eset, hogy egy túlsúlyos vagy egészségre nem figyelő ember egy ilyen plakát hatására legszívesebben csak hazamenne, elbújna a világ elől és betömné pár finom, de annál kalóriadúsabb kekszet. Ezek a plakátok nem segíteni akarnak, hanem kihasználnak. Felhatalmazva érzik magukat arra, hogy megjelenítsék mi az egészséges és megkülönböztessék azokat, akik egészségtelenek, mert túlsúlyosak. Mindennek a háttérben pedig egyedül a vásárlóerő motivációja áll, a profit szerzés és természetesen nem egy egészségesebb egyénekből álló társadalom elérése.

Azt szokás mondani, hogy minden jó termék egy problémát old meg. Azonban fontos mérlegelnünk, hogy egy probléma, amire egy termék választ adni próbál, elve létezett már vagy maga a termék újra létrehozta, bátorítja, rekreálja és megerősíti azt. Egy fehérjepor reklám, a „Te mit (t)eszél a testedért?” szlogennel és két testépítővel pontosan a hibás testképzavar problémáját erősíti meg és az elhízás stigmájának gondolatát ülteti el újra az emberek fejében.

Az elhízást szerintem hibás erkölcsi lencsén keresztül vizsgálni. Nincs olyan, hogy jó és rossz test vagy testsúly. De ha lenne is, ennek kihirdetésére semmiképpen sem egy profitszerzésre motivált cég van felhatalmazva vagy megfelelően képezve. Az elhízás moralizálása ezenkívül legitimálja, helyessé teszi a súlyalapú megkülönböztetést, egy a társadalomban erősen jelenlévő formáját a diszkriminációnak.

Ugyan a címben utalok rá, de nem kérem, hogy vegyék le vagy tiltsák be ezeket a plakátokat. Nem kérem, hogy minden reklámot publikálás előtt vizsgáljanak meg annak potenciálisan káros hatásainak szempontjából. Véletlenül sem akarnám ilyen módon a szólásszabadság vagy a szabadpiac és verseny elvét megsérteni. Csupán annyit kívánok, hogy sok emberhez és főként testképzavarral küzdő fiatalhoz eljusson ez a cikk, hogy segítsen az ilyen hirdetések káros hatásának kivédésében. Csupán annyit kívánok, hogy beszédtemává váljon az egészség és az elhízás moralizálása, és azt kritikával és fenntartásokkal kezeljék. Csupán annyit kívánok, hogy ne használják ki az emberek bizonytalanságait pénzszerzésre.

„Mesemondó vagyok, nem zöldségárus”

EGY IGAZI FORRADALMÁR, AKI ÚJRAGONDOLTA A MAGYAR BÁBSZÍNHÁZ TRADICIONÁLIS KONCEPCIÓIT. SAJÁT ÖTLETE ALAPJÁN LÁBBÁBOZÁSBA KEZDETT, ÉS LÉTREHOZTA A LÁBITA BÁBSZÍNHÁZAT, AMELLYEL FOLYAMATOSAN TURNÉZIK. SZÉKELY IDENTITÁSA VÉGIGKÍSÉRI MAGYARORSZÁGI MUNKÁJA SORÁN, HISZEN A „KÖLDÖKZSINÓRHOZ RAGASZKODVA”, ÍZES SZÉKELY MESÉKET VISZ A HATÁRON TÚLRA. Ő CSERNIK PÁL SZENDE, SEPSISZENTGYÖRGYI MESEMONDÓ, AKI KÉT LÁBRA ÁLLÍTOTTA A SZÉKELY MESÉKET.

Dénes Petra, Babes-Bolyai
Tudománygyetem, Sepsiszentgyörgy
Az év diákújságírója, 1. helyezett

NEM HAGYOMÁNYOS ÉRTELEMBEN VETT MESEMONDÓ ÉS BÁBOS VAGY, HANEM LÁBBÁBOZÁSSAL FOGLALKOZOL. HONNAN JÖTT AZ ÖTLET?

Ez együtt jött a meseszeretettel. Két lábra szerettem volna állítani a meséket. Magyarországra jöttünk a gyerekeimmel szerencsét próbálni. A kisfiam óvodájában mesenapot tartottak, így mondtam az óvónéninek, hogy én is felolvasnék néhány székely népmesét. Erősen honvágyam volt, a legjobban viszont a székely nyelv hiányzott Magyarországról, s bizonyára ezért is éreztem jól magam a mesék előadásában. Úgy éreztem, hogy nem

állhatok meg egy egyszerű felolvasásnál, valahogy meg kellene elevenítenem a szereplőket. De hogyan csináljam? Rakjak egy farkasmaszkot az arcomra, amikor a farkas szerepel vagy egy bajuszt, amikor a székely ember beszél?! Foglalt volt a kezem, mert ott volt a könyv, akkor jutott eszembe, hogy a lábaimra kellene húznom a bábukat. Varrtam egy nagy-nagy kerek szoknyát, arra házikót meg egy fát, amely alól kibújnak a bábuk. Így lettem lábbábos.

HOL GYÖKEREZIK EZ A HATALMAS MESESZERETET?

Kis koromból indul, amikor a Jóisten belém ültette ezeket a meséket. Varázslatos gyermekkorban volt részem, a vakációkat

Dálnokon töltöttem a nagymamáméknál. Náluk minden olyan volt, mint az élő mese. Ezt a környezetet, ezeket a varázslatos éveket soha nem szeretném elfelejteni. Szerelmes vagyok Székelyföldre és a székely tájszólásba, azaz ragaszkodom a köldökszínóromhoz. Ezeket ültetem bele minden mesémbe, amelyet a közönségemnek ajándékként adok át.

MIVEL FOGLALKOZTÁL MESEMONDÓI HIVATÁSOD ELŐTT?

Megelőlegezte mesemondói művészetemet, hogy a Henkel cégnél voltam promóter. Promóciós eseményeken beöltöztem Rex rókának, és úgy reklámoztam a termékeket.

Kitalált meséket adtam elő, például, hogy a róka elment vadászni, tyúkot lopott, közben összemocskolta a bundáját, így kellett neki mosópor. Elkészítette a csirkepaprikást, utána el kellett mosogatnia, szüksége volt mosogatószerre. Nagyon szeretett a főnököm, mert komolyan csináltam ezt a munkát, soha nem hagytam cserben. Sokszor a Rex róka bunda alatt sírtam, mert rosszul voltam valami miatt, de megmakacsoltam magam, és úgyis végigcsináltam. Utána egy magyarországi kerámiaműhelybe kerültem, de gyerekekre és idősekre is vigyáztam közben.

EGYEDÜLLŐNAK BIZONYULSZ SZÉKELY MESEMONDÓKÉNT. HOGYAN FOGADOTT TÉGED A MAGYARORSZÁGI KÖZÖNSÉG?

Hirtelen nem a bicska nyílt ki a zsebükben, hanem a szemük nyílt tágra, elcsodálkoztak azon, hogy székely mesemondó vagyok. Az embereknek kuriózum a székely beszéd és a furfangos gondolkodásmód, az, hogy nagyon sok olyan szót használunk, amelyet nem ismernek. Érzik, hogy magyarul beszélnek, de mégsem értik. A székely nyelv olyan mint egy fűszer, és ez ízlett az embereknek. A közvetlenségem és a közönséggel való kapcsolatom csak ráadás volt.

MILYEN KOROSZTÁLYNAK SZÓLNAK A MESÉID?

Kortalanok a mesém. Észrevettem, hogy a felnőttek is mennyire szeretik, és hiányolják a mesét a hétköznapiakból. A szülők hegyekként állnak a terem végében, hátul, és szeretettel hallgatják, amit mondok. A mese egység, amely régen felnőtt műfaj volt, a mai világ viszont leszűkítette gyerekműfajra, így a felnőttek gyakran felébrednek, hogy hoppá ez nem is csak a gyerekekhez szól. Én nem leegyszerűsített gyerekszinten mesélek, hanem hétköznapi nyelvvel. A kicsi rókaomba sem 5 méterre nő a nagy társától, hanem egy csoportban vele, a gyerekek is így tudnak a legjobban fejlődni.

MILYEN SZEMPONTOK ALAPJÁN VÁLASZTOD KI A MESÉKET A REPERTÓÁRODBA?

Először két székely népmesével kezdtem, ezután nem volt olyan könnyű következő meséket választani. Lábbábosként túl sok szereplőt nem tudok cserélni, és nem szeretném, ha a technika rámenne a mesélésre. Olyan meséket kellett találnom, amelyek egyszerűek, nem túl ördögös a kivitelezésük, viszont jó csavarosak, kevés helyszínnel és szereplővel. A másik fő szempont, hogy fordulat legyen a cselekmény, a végén csattanóval, mert ha ez nincs, akkor nem laknak jól az emberek a mesével.

HOZZÁTESZEL A MESÉKHEZ SZELETEKET ÖNMAGADBÓL?

Persze! A régi meséket nagyon jól fel tudom tatarozni, teszek hozzá új dolgokat, saját élettörténeteket, de a közönség is arra inspirál, hogy folyamatosan újjá formáljam a mesét. Nagymamám borsórlőjét is bevontam az egyik mesembe, és az előadásban az időt öröljük vele, megízestjük 95 év bölcsességével az életünket. A tekenőbe elringatom a nagyszüleimet, ezzel felhívom a figyelmet, hogy mennyire fontos a nagyszülő-unoka kapcsolat, így ringatjuk el a mesebölcsőben nagyszüleink tapasztalatát.

MIT GONDOLSZ A MESÉK TERÁPIÁS JELLEGÉRŐL?

Rájöttem, hogy nem csak kifelé szól a mese, hanem a lelkebe is. Felfedeztem egy csomó szimbólumot, például a kiskakas a gyémánt félkrajcárját a szemétdombon találja meg. Amikor nehéz helyzetben vagyok, azt kell észrevennem, hogy ha megőrzöm tűzön-vízen a jó tulajdonságaimat, és értéként fogom fel ezeket, akkor nem számít, hogy mekkora az akadály. Így elnyerem a gazdagságomat, mint a kiskakas a kincseskamrát. Azzal, hogy szépen be vannak csomagolva ezek a lelki útmutatók, a mesék annyira következetessé válnak. Én nem tudom konkrétan, hogy hogyan gyógyít a mese, csak azt érzem, hogy gyógyulok mesélés közben. Nem tudatosan csinálom ezt, hanem ösztönből jön, de a mesébe alapjáraton bele vannak kódolva a lelki irányítók, így tudnak közvetlenül működni.

VAN-E TERVBEN EGY KÖVETKEZŐ SZOKNYA, AMELY EGY MÁSIK MESEBELI HELYSZÍNT ÁBRÁZOLNA MAJD?

Amikor kitaláltam, hogy én lábbal fogok bábozni, és a hátterem ez a szoknya lesz,

úgy gondoltam, hogy több alszócsonkja lesz rajtam a különböző jelenetekhez. Már a virágos rét alszócsonknyámnál is kacsingatott egy-egy apuka, hogy ez mennyire pajzán, így ezt elengedtem. Legtöbb mese háttere vagy a falu vagy az erdő, ezek rajta vannak a szoknyámon. Ez egy alapháttér, de használok más megoldásokat is. Az embereket az élő szó fogja meg a legjobban, így minél kevesebb és ötletebb eszközzel szeretnék dolgozni: a laskasírtó egy a sok közül.

MELYIK VOLT MESEMONDÓI KARRIERED LEGMÉLYEBB PONTJA?

Fél órát sírtam utána. Egy óvodában családi napot tartottak 300 gyereknek és a szüleiknek. Nagy volt a hangzavar, a saját hangomat sem hallottam. Az első bekezdés után próbáltam jelezni, hogy így nem tudok mesélni, erre egy anyuka visszaszól, hogy ezért vagyok fizetve, ne panaszkodjak. Annyira nem tudtak csendben maradni a gyerekek, hogy az első mesém felénél leállított az óvónő. Szomorú voltam, mert tévének néztek, hisz tévénézés közben bármit lehet csinálni, a bemondót nem zavarja, ha te éppen kiabálsz. Akkor ők engem annak néztek, és ez fájt.

MELYIK MESEHŐSÖDDEL TUDSZ A LEGJOBBAN AZONOSULNI ÉS MIÉRT?

Egyértelműen a szegény emberrel. Az egyik mesém így kezdődik: „Volt egyszer egy szegény asszony, s volt annak az édes ura. Éltek nagy boldogságban a szegénység mellett is erős volt a megértésük, így aztán boldogok es voltak.” Annyira tetszik, hogy a szegénységben az összetartásuk volt a gazdagságuk. Nem kell túl sok minden ahhoz, hogy boldogok legyünk!

Mit gondolunk a kopaszokról?

NEMRÉG LEVÁGTAM A HAJAMAT 2 MILLIMÉTERESRE, AMI NEM TELJESEN KOPASZ - DE MAJDNEM. EZT EGY DIÁKOK ÁLTAL SZERVEZETT PROGRAM MIATT TETTEM: LEVÁGTUK EGYMÁS HAJÁT, TEHÁT NEM MENTÜNK EL FODRÁSZHOZ, ÉS AMIT FODRÁSZRA KÖLTÖTTÜNK VOLNA, AZT AZ ÖSSZEGET EGY DAGANATOS GYEREKEKKEL FOGLALKOZÓ ALAPÍTVÁNYNAK ADOMÁNYOZTUK.

**Weiszbart Bálint, Alternatív
Közgazdasági Gimnázium, Budapest
Az év diákújságírója, 3. helyezett**

Persze anélkül is lehet adományozni, hogy levágnád a hajadat, de ezzel az akcióval empátiát szerettünk volna kifejezni a beteg gyermekek iránt. A program másik célja pedig a kopaszság elfogadása volt, ugyanis, valljuk be, vannak előítéletek a kopasz emberekkel szemben.

Pont azért, hogy ezekről az előítéletekről többet tudjak meg, kinyomtattam egy képet egy kopasz emberről és egy nem kopaszról, egy kopasz nőről és egy nem kopaszról, valamint egy kopasz gyerekről és egy nem kopaszról. Körbementem az iskolámban, és megkértem embereket, hogy pontozzák a képen látható személyeket különböző szempontok szerint.

A kopasz férfi átlagosan 3 ponttal többet kapott a dominancia terén, mint a nem kopasz ember. Viszont, ha gyerek volt a képen, pont az ellentettje történt. A nőről, akinek le volt vágva a haja, majdnem mindenki azt mondta, hogy

betegségből adódóan kopasz. Akinek hosszú haja volt, ő sokkal több pontot kapott a megbízhatóságra. Még egy érdekes dolog volt, hogy a kopasz gyerekre majdnem mindenki azt írta, hogy rossz tanuló, ez azoknak az előítéleteknek egyike, melyek hátrányba hozzák a kopasz gyerekeket. Szinte csak a kopasz embereket jellemezték lázadónak is.

Most már szerintem látható, hogy mire gondolok, és ennek a programnak az is a célja volt, hogy ezeket a sztereotípiákat megváltoztassuk.

De jó dolgok is járnak együtt a rövid hajjal:

- Nem kell haját szárítani, ami komolyan nagyon jó. Számomra a hajszáritás kb. 2 perc, és ha most 20 napig nem kell, az azt jelenti, hogy 40 percet nyertem az életemből.
- Szellőzik a fejed/fejbőröd. Nagyon fura érzés, de komolyan. Főleg az elején volt az, de tök jó!

- Nagyon, de tényleg nagyon jó érzés simogatni, ezt csak akkor tudod meg, ha megcsináltad.
- És szimplán egy kicsit máshogy nézhetsz ki, ami számomra tök jó, mert már több éve nem változtattam nagyjából semmit a hajamon.

Amúgy ez a rövid haj eléggé megtetszett, érdekes látni, hogy milyen sebességgel nő, és minden nap, amikor megfogom, más lesz az állaga. Ha valaki nem vágja le a haját, mert növeszti vagy félti, vagy tényleg szép és egyedí, én azt is megértem, hiszen ha más helyzetben lettem volna, valószínűleg én sem vágtam volna le.

Szóval összefoglalva: ha láttok egy kopasz gyereket az utcán, ne az legyen az első gondolatotok, hogy rossz tanuló vagy lázadó, mert ez nem feltétlenül igaz. És nektek is ajánlom, hogy vágjatok le a hajátokat, és terjesszétek ezt az üzenetet. Hidd el, tök jó lesz! És a hajad úgys vissza nő.

Keressd a nyuszit!

FOGKRÉM, MOSÓPOR, GYÓGYSZER – SZINTE MINDENNAP MEGFORDULNAK A KEZEINKBEN EZEK A HASZNÁLATI SZEREK, MÉGIS KEVESEN TUDJUK, HOGY A LEGTÖBB HÁZTARTÁSI VEGYIÁRU ÉS KOZMETIKUM ELŐÁLLÍTÁSA SORÁN HOSSZADALMAS, ÁLLATOK KÍNZÁSÁVAL JÁRÓ KÍSÉRLETEKET VÉGEZNEK.

Az EU-s országokban az állatkísérleteket már 2013 márciusában betiltották, a kutatók azonban évekig azzal az érveléssel álltak ki az állatkísérletek mellett, hogy azok emberek ezreinek az életét menthetik meg. Mára azonban már több forrásból hallani, hogy ezeknek a kísérleteknek hasznossága kétségbevonható: a fejlettebb nemzetek ezt már jó ideje felismerték, és be is tiltották az ilyen jellegű teszteseteket.

A legtöbb kísérletre, amit állatokon végeznek, még csak azt sem lehet mondani, hogy úgymond jó célt szolgál, vagyis emberi, állati betegségek kutatására, gyógyszerek fejlesztésére szolgál. Az emberi elme gonoszsága megdöbbentő kegyetlenségeket képes kitalálni.

Állatkölyköket vakítanak, süketítenek meg, középkorinak beillő kínzómodszerral nyújtanak négy felé állatokat, hogy vajon mikor repednek szét a csontjaik, és akkor még csak pár szörnyűséget említettünk. Ezek azok a teljesen felesleges, céltalan kísérletek, amelyek ellen szerte a világon minden állatvédő tiltakozik!

Számos tragédia származott ellenben abból, hogy az állatok százain letesztelt és ártalmatlannak ítélt termékek emberek halálát okozták, hiszen egy adott faj esetén kapott eredmények nem biztosak, hogy egy másik faj esetében is ugyanazt az eredményt mutatják.

Az állatkísérletek természetesen nem csak a kozmetikai iparban tévesztik

meg a fogyasztókat, a gyógyászati célú állatkísérletek is épp olyan veszélyesek és megbízhatatlanok.

Szerencsére a 21. században már számos alternatív módszert ismerünk, amelyekkel lehet helyettesíteni az állatkísérleteket. Ilyen például a sejtenyésztes vagy a számítógépes modellezés, és ezeket is szigorú előírások szabályozzák. Hatékonyságukat ellenőrzik, bevizsgálják és határozatot hoznak, milyen téren ismerik el őket, milyen módon helyettesíthetik az élő állatokon való kísérletezést. Ha létezik ugyanolyan megbízható, ugyanolyan hatásos tesztelési módszer, akkor az állatkísérletet azzal helyettesíteni kell.

Sajnos azonban továbbra is akadnak olyan gyártók, akik keresik a kiskapukat, így még mindig előfordulhat, hogy olyan Európai Unió kívüli gyártott, vagy onnan származó alapanyagokból készült termékek kerülnek a boltok polcaira, amelyek sok állatnak okoztak szenvedést az állatkísérletek során.

Vajon mit is tehetsz te az állatkísérletek megfékezéséért? Válassz olyan terméket, amelyeket nem teszteltek állatokon. Külföldön és már egyre inkább hazánkban is elterjedt, hogy a „cruelty-free” vagy a „not tested on animals” címke jelzi, ha a termék állatbarát termékcsaládból származik. Ennek már könnyen utána lehet nézni a PETA weboldalán a cruelty-free termékek után, de egy telefonra letölthető alkalmazás is hasznos segítség lehet.

(Bodor Júlia)

A VILÁG EGY VEGYÉSZ SZEMÉVEL

SOKAN ATTÓL TARTANAK, HOGY HA SZAKGIMNÁZIUMBAN TANULNAK TOVÁBB, NEM SZEREZHETIK MEG AZ ÁLTALÁNOS GIMNÁZIUMI TUDÁST. MIHÁLYI ZSOLT AZ ÉLŐ PÉLDA RÁ, HOGY MEG LEHET, SŐT MÉG OLYKOR TÖBBET IS AD. VEGYÉSZETI ISKOLÁJÁNAK FELKÉSZÍTÉSE SEGÍTSÉGÉVEL „MOSZKVAIG TANULTA” MAGÁT.

„A rendszerezés szeretete tetszett meg, hogy dolgok mögé láthat az ember” – mondta Zsolt, mikor arról, kérdeztem, hogy mi volt az a dolog, ami megragadta a kémiában. Szerinte egy vegyész teljesen más szemszögből közelíti meg a világ működését, másképp látja a természetet. „Sokszor azon kapom magam beszélgetések során, hogy már megint a kémiát hoztam szóba” – ugyanis sokszor már rutinból közelít meg ilyen módon dolgokat.

Már hetedik előtt elérte a kémia rémhíre az iskolában. Mindenki azzal riogatta, hogy milyen nehéz tantárgy, és milyen sokat kell rá tanulni. Rettegés lengte körül a tantárgyat, szóval izgatottan ült be az első kémia órájára. Abszolút sikerélménye volt benne, és sokkal könnyedebben vette az akadályokat, mint az osztálytársai. A következő nyár folyamán jobban ráfékűdt a témára, és kicsit beleásta magát a szerves kémiába, így egyenes út vezetett számára a Petrik Lajos Vegyipari Szakgimnáziumba. Olyan helyen akart tanulni, ahol nem vágják el tizedikben a kémiát, és a Petrik erre megfelelő opció volt, ahol ráadásul a vegyész ismereteket angolul tanulhatta.

Kilencediktől kezdve járt versenyekre, amikre külön felkészítő órák voltak a sulijában. Az első versenyén, az Irinyi János Országos Kémiaversenyen saját korosztályában 1. helyezést ért el. „Teljesen extázisban éreztem magam” – ez is hozzájárult ahhoz, hogy

elhivatottan folytassa a tanulást. A következő évben ugyanezen a versenyen 2. helyezést ért el. Továbbá indult a tavalyi év során egy szakmai versenyen, az ÁSZÉV-on, ami vegyészeti, gyakorlatorientált megpróbáltatás volt. Ezen 3. helyezést ért el.

Legrangosabb eredménye, hogy kétszer is eljutott csapatával Moszkvába a Nemzetközi Kémia Tornára, ahonnan először aranyéremmel, majd másodjára bronzéremmel tértek haza. A torna előtt 12 nyitott végű problémát kaptak, amire megoldást kellett találni. Nem feltétlen volt helyes válasz, egy kis kreativitást is bele kellett vinni. Előzetesen szaklapokat böngésztek, és a laborban próbálkoztak megoldást találni a feladatra. Mesélt a kísérleteket kísérő kisebb-nagyobb bakikról, mikor például nem a legmegfelelőbb anyagokat választották, és rosszul sült el. „Az egyik feladat során, mikor ionok színét kellett sorban előállítani, az egyik osztálytársam véletlen ciángázt fejlesztett” – erről az anyagról azt kell tudni, hogy erősen mérgező. Végül sikerült megfelelő megoldásokkal előállniuk a versenyre.

Zsolt az előző évben kezdte meg egyetemi tanulmányait az ELTE kémia alapképzésen. Alapvetően a szerves kémia érdekli, mert lehet „játszózni” a reakciókkal, így a kutatás felé kacsintgat, és reméli, hogy a laborgyakorlatokon megszerzett tudása elegendő lesz, hogy a közeljövőben betársuljon egy kutatócsoportba. Újabban a matek is egyre inkább érdekli, úgyhogy nem tartja kizártnak azt sem, hogy az elméleti irányba folytatja a tanulmányait.

(SzB)

MI FÁN TEREM AZ MTA KUTATÓ?

VANNAK, AKIK TIZEDIK UTÁN ELFELEJTIK A KÉMIÁT, ÉS VANNAK AZOK AZ EMBEREK, „AKIKNÉL MŰKÖDIK A KÉMIA”, ÉS BEJÁRJÁK A VERSENYEKEL A FÉL VILÁGOT. MÉSZÁROS BENCE AZ UTÓBBI CSOPORTOT ERŐSÍTI. MÉG CSAK TAVALY HAGYTA MAGA MÖGÖTT A KÖZÉPISKOLÁT, DE MÁR MOST AKTÍVAN TEVÉKENYKEDIK A KÉMIA TERÉN, MINT AZ MTA (MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA) EGYIK KUTATÓJA.

A nagy találkozása a kémiával minden átlagos emberhez hasonlóan az első hetedikes kémia óráján történt meg, és ahogy az lenni szokott a nagy szerelmekkel, nem maradt meg alkalmi kapcsolatnak. Körülbelül tizedikes lehetett, amikor végleg úgy döntött, hogy ezzel szeretne foglalkozni az élete következő szakaszában. Ezért választotta fakultációs tantárgynak is a kémiát, ami mellett egyre csak elhivatottabb lett, és megszerette, minél többet foglalkozott vele. Jó tanára volt, aki csak tovább növelte benne ezt az érzést. Szórakoztatták a kísérletek, amik Bence bevallása szerint izgalmassá teszik az egészet.

A tavalyi tanév számára több volt, mint pusztán érettségi felkészülés. Rengeteg versenyen vett részt, nekem ezekből is csak azokat sorolta fel, amikre a legbüszkébb. Részt vett Szentpéterváron a Nemzetközi Mengyelejev Kémia Olimpián, ahol ezüstérmet szerzett. Szintén második helyezést ért el Párizsban a hagyományos értelemben vett Nemzetközi Kémia Olimpián, ahol két ötórás fordulón kellett részt vennie. „Az elméleti körben egy 50-60 oldalas feladatsorból – amiben akadtak egyetemi szintű anyagok is – kellett minél több példát megoldani.” A gyakorlati részen pedig laborban kellett kísérleteket végezniük. Osztálytársaiból álló csapatával augusztusban pedig aranyéremmel tértek haza Moszkvából, a Nemzetközi Kémia Tornáról.

Száma a legizgalmasabb kísérlete az volt, mikor nitrogén-trijodidot állított elő. Ennek az anyagnak az érdekessége, hogy nem szikrára, hanem érintésre robban. „Amint elkészül az anyag, már vigyázni kell vele, mert egy kis mechanikai hatásra berobban, és lila füst képződik. Elég hangos és látványos kísérlet” – mesélte Bence. Végül sikerült is neki véletlenül berobbantani, habár nem ez volt a cél, mégis egy jó emlékként és tapasztalatként emlegette.

A szerves kémia az a terület, aminek az útján el szeretne indulni. „Még bármi megtörténhet, de alapvetően a kutatás terén tudom elképzelni magam, mint például gyógyszerkutató” – mondta, mikor a jövőbeli terveiről kérdeztem. Igyekszik beletanulni, és megtapasztalni, milyen egy kutatói területen dolgozni, ugyanis már most is az MTA egy szerves laborjában tevékenykedik, ahol – köznyelven megfogalmazva – molekulákat

próbálnak építeni, megtervezni, hogyan tevődhetnek azok össze. Emellett pedig ő is tavaly szeptemberben kezdte meg a tanulmányait az ELTE kémia alapképzésén.

(Szalai Boglárka)

1. Bornemisza Éter

Bornemisza Péter Gimnázium,
BudapestSAJTÓFESZTIVÁL
ÉS AGRÁRNAP ONLINE

NEM A MEGSZOKOTT MÓDON ZAJLOTT LE A 27. ORSZÁGOS IFJÚSÁGI SAJTÓFESZTIVÁL. BÁR A VÍRUSHELYZET MIATT MÁJUSRÓL SZEPTEMBERRE HALASZTOTT RENDEZVÉNYRE IDÉN NEM A DIÁKOK SOKASÁGA VOLT JELLEMZŐ, A KAVALKÁD A PROGRAMOK SOKSZÍNŰSÉGÉBEN TOVÁBBRA IS MEGMUTATKOZOTT.

Szeptember 22-én újra felállították a DUE molinóit az Akvárium Klubban, mely másodsorra adott otthont az egyesület legnagyobb szabású programjának. A fertőzöttek számának újbóli emelkedése miatt, a résztvevők biztonságának megővése érdekében különböző korlátozások bevezetése mellett valósult meg az országos találkozó. Ennek érdekében, hogy a Sajtófeszt-élmény ne maradjon el, két élő közvetítéssel keresztül bárki nyomon követhette az eseményeket.

A délelőtti folyamán a modern természettudományokat népszerűsítő Csodák Tárháza előadássorozat keretein belül nyerhettek betekintést az érdeklődők az asztrofizika, etológia, tengerbiológia és evolúciósbiológia világába. A tengerek veszélyeztetettségére hívta fel a figyelmet a szárnyascsigákat szenvedélyesen kutató Németh Richárd, de tartott előadást többek

között Dálya Gergely, akinek kutatási területe a gravitációs hullámok forráslokalizációja és kozmológiai alkalmazása, és Vékony Kata, aki kutyák iránti szenvedélyéből, fiatal kutatókkal elindította az Sci-9 nevű oldalt, aminek célja, hogy a tudomány eredményeit emészthető formában ossza meg az olvasókkal. Akik komolyabban érdeklődnek a fenntarthatóság, környezetünk védelme iránt, részt vehettek a Környezet-barát és Tudós csajok programokon az Aulában.

Gyórfi Pál, az Országos Mentőszolgálat szóvivője, és Hanga Zoltán, a Fővárosi Állat- és Növénykert szóvivője szakirányú végzettséggel rendelkeznek, s munkájuk, intézményük által váltak ismertté. Ennek helyén való kezeléséről is meséltek a Sajtófesztiválon, Gyórfi Pál, akit a járvány miatt még szélesebb réteg ismert meg az elmúlt időben, s akit a kisgyerekek „vírusbácsiként”

Rácz Zsófia, fiatalokért felelős helyettes államtitkár és Kecskés István, a DUE Médiahálózat elnöke

Mészáros Attila, a Telenor kommunikációs igazgatója és Koren Balázs, a Telenor Hipersuli programjának szakmai vezetője

emlegetnek, elmondta, hogy nem bánja azt, hogy mémmé vált, hiszen tudja, fontos célt szolgál vele, és a saját intézményét is népszerűsíti ezzel.

„Semmi más nem érdekelt soha, csak a híradózás” – vallotta be Rábai Balázs, az RTL híradósa, s elmondta, hogy ezen a területen viszont mindent tudni szeretne a szakmáról és a történésekről egyaránt. A mindentudás volt a célkitűzése műsorvezetői pályája kezdetén Kadarkai Endrének is, így saját tapasztalatból tudott mesélni arról, hogy egy riporternek nem szabad túlkészülnie lennie, szükség van az őszinte érdeklődésre, kíváncsiságra a beszélgetőpartner felé. A DUE vendégei voltak a Sajtófesztiválon Szócs Reni, Nagy Bogi és Vanek Andor is, akik a

Herczeg Zsolt, Hanga Zoltán és Györfi Pál

Szecső, Varga Vivi, Vanek Andor és Nagy Bogi

A Csodák tárháza pódiumon egymást váltották a fiatal tudósok

Fiatalok és a zene elnevezésű beszélgetés keretei között meséltek arról, hogyan folytatódik a zenei karrier egy televíziós műsor után, kik azok, akik segítenek a szárnyak bontogatásában, de arról is, hogyan dolgozzák fel, hogy ennyire fiatalon egy egész ország megismerte a nevüket.

Az első Agrárnapon, amelyet a Nagy Diák Agrárteszthez kapcsolódóan rendezett meg a DUE, lehetőséget kaptak agrár szakközépiskolák is, hogy bemutatkozzanak a továbbtanulásukat tervező fiataloknak. A Magyar Mezőgazdaság Kft. kiadványainak széles palettáját mutatta be a rendezvényen. A Mezőgazdasági Múzeum kedvcsináló

minikiállítással érkezett. A napot számos agrár tematikájú program színesítette.

Természetesen az alkotások díjazása sem maradhatott el, így a nap folyamán sor került a Tehetségkutató Diákmedia Pályázat ünnepélyes eredményhirdetésére is, ahol jutalmazták a média különböző területein tevékenykedő legígéretesebb fiatalokat. A díjátadó aktív résztvevője volt Rácz Zsófia, az Emberi Erőforrások Minisztérium fiatalokért felelős helyettes államtitkára is.

Az online Sajtófesztivál megvalósítását Szayly József, az egyesület alelnöke a DUE élete egyik legnagyobb innovációjának nevezte, s a következőképpen nyilatkozott a nap végén: „Kidolgoztunk most egy olyan formátumot, amit ugyan a kényszer szült, de azt gondolom, hogy sok olyan elemet sikerült kipróbálnunk, amit a jövőben is alkalmazni fogunk.”

(Novák Henrietta)

Rábai Balázs

Kadarkai Endre

BICSKEI EGYETEMISTA NYERTE A NAGY DIÁK RENDSZERVÁLTOZTATÓ TESZTET

TÖBB MINT 8000 INDULÓBÓL EGY BICSKEI EGYETEMISTA, PINTÉR PATRIK MARTIN NYERTE A NAGY DIÁK RENDSZERVÁLTOZTATÓ TESZTET, ÉS A GYŐZELEMMEL JÁRÓ, KÉT FŐNEK SZÓLÓ BERLINI UTAT. A VERSENY DÖNTŐJÉT SZEPTEMBER 22-ÉN AZ ORSZÁGOS IFJÚSÁGI SAJTÓFESZTIVÁLON TARTOTTÁK MEG AZ AKVÁRIUM KLUBBAN, A KORONAVÍRUS MIATT SZÁMOS ÖVINTÉZKEDÉS MELLETT.

Petur András játékmester kihirdeti a győztest

Három további Nagy Diák Teszt döntője mellett a Nagy Diák Rendszerváltoztató Teszt fináléját is a Sajtófesztivál keretében rendezték, a járványhelyzet miatt szűk körben, online közvetítéssel.

A verseny célja az volt, hogy a 14-24 éves fiatalok alaposabb tudást szerezzenek az 1989-1990-es eseményekről és jobban megértsék, milyen hatással volt a születésük előtti korszak arra, hogy ők ma már szabadon élhetnek. A 8000 indulóból a bicskei Pintér Patrik Martin, a Budapesti Corvinus Egyetem hallgatója végzett az első helyen, és nyert egy két főnek szóló berlini utat, természetesen a járvány utáni felhasználással. Győzelmét annak tulajdonította, hogy eleve rendelkezett általános tudással, sokat tanult az egyetemen is a témában, illetve a döntő előtt külön fel is készült. Az egyetem mellett IT-projektmenedzserként dolgozik, és nagy futballrajongó. Anno a Felcsút U14-es csapatát is erősítette középpályásként, de aztán a focit inkább felváltotta a tanulás. A Nagy

Diák Rendszerváltoztató Teszt döntőjét Deutsch Tamás, az Európai Parlament képviselője nyitotta meg, mi több, végig is szurkolta a versenyt. Utóbb megjegyezte, hogy még ő sem tudta az összes kérdésre a választ, például nem volt tisztában azzal, hogy az első szabad választást követően hány női képviselő ült a Parlamentben.

A verseny második és harmadik helyezettegye egy-egy profi kamerával felszerelt okostelefont nyert.

A Nagy Diák Rendszerváltoztató Tesztet a „30 éve szabadon” programsorozat keretében, a rendszerváltoztatás 30-ik évfordulója alkalmából hirdette meg a DUE Médiahálózat.

FOTÓ: POZSONYI ZITA

Deutsch Tamás, Balázs Máttyás, Pintér Patrik, Kiss Ádám, Vincze Lilla

HEGYESDI GIMNAZISTA NYERTE A NAGY DIÁK AGRÁRTESTZTET

TÖBB MINT TÍZEZER INDULÓBÓL EGY HEGYESDI GIMNAZISTA, BENEDEK ENIKŐ ZSÓFIA NYERTE A NAGY DIÁK AGRÁRTESTZTET, ÉS A GYŐZELEMMEL JÁRÓ PROFI KAMERÁS DRÓNT. A VERSENY DÖNTŐJÉT AZ ORSZÁGOS IFJÚSÁGI SAJTÓFESZTIVÁLON TARTOTTÁK MEG AZ AKVÁRIUM KLUBBAN, A KORONAVÍRUS MIATT SZÁMOS ÓVINTÉZKEDÉS MELLETT.

A koronavírus-helyezet miatt a korábbi gyakorlattal ellentétben nem 2000, hanem nagyjából 350 diák részvételével tartották az Országos Ifjúsági Sajtófesztivált. A színes programokról, közönségtalálkozókról azonban senkinek sem kellett lemondania, ugyanis a DUE Médiahálózat csapata élőben közvetítette a történéseket a közösségi felületein. A résztvevők létszámának csökkentését elsősorban úgy érték el a szervezők, hogy négy Nagy Diák Teszt középdöntőjét online tartották, és csak a döntők zajlottak élőben.

Itt került sor a Hello Modern Agrárium által támogatott Nagy Diák Agrárteszt – mezőgazdálkodj okosan! verseny döntője, ahol egy kvíz alapú show-ban versengtek a fiatalok. Az online játékban több mint tízezen vettek részt tavasszal, közülük mérkőzött meg egymással a legjobb tizenkettő. Érdekesség, hogy a legjobb hatba bekerült egy hegyesdi testvérpár, és egyikük, Benedek Enikő Zsófia meg is kaparintotta az első helyet. A Pápai Református Kollégium Gimnáziuma 11.-es tanulója szüleitől tanult sokat a témában, ugyanis mindketten agrármérnökök. A

Benedek család nagy veteményeskertet és szőlőt művel, továbbá borászkodik is. Enikő leginkább a gyógynövényeire büszke, amiket nemcsak gondoz, hanem szárítja és fogyasztja is őket. A gimnazista lány egy profi, kamerával ellátott drónt és egy drónkezelő tanfolyamot kapott. A második helyezett Orbán Zoltán lett, a harmadik pedig Péntek Sándor. Ők egy-egy 50 000 és 25 000 forintos műszaki vásárlási utalványt nyertek

Az Agrárteszt különdíját, egy nagy értékű DELL laptopot a KITE Zrt. ajánlott fel a középdöntőbe legtöbb diákot delegáló középiskola részére, melyet a Jánoshalmi Mezőgazdasági Technikum és Szakképző Iskola vehetett át. Az első három helyezett továbbá szakmai tapasztalatszerzésre kapott lehetőséget a KITE Zrt. marketingosztályán. Azonban a többi játékos sem tért haza üres kézzel – valamennyien megkapták az AXIÁL Kft. és a Hello Modern Agrárium értékes ajándécsomagját, a Mezőgazdasági Kiadó Kft. egyéves mezőgazdasági szaklap előfizetését, valamint a Mezőgazdasági Múzeum belépőit.

(E. L.)

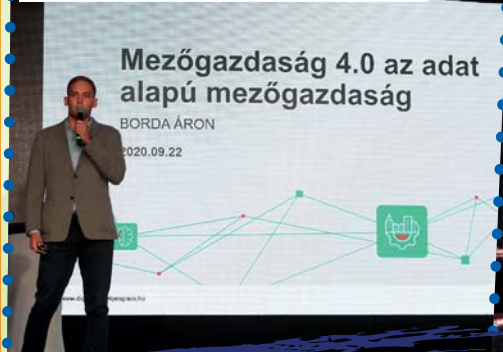
A Szent István Egyetem standja az Agrárnapon

FOTÓ: POZSONYI ZITA

Dr. Szabó István, a SZIE oktatási rektorhelyettese, Péntek Sándor, Benedek Enikő Zsófia, Orbán Zoltán

Borda Áron József (Digitális Jólét Program)

Az KASZK Varga Márton Kertészeti és Földmérési Szakgimnáziuma és Kollégiuma standja az Agrárnapon

A DÖNTŐ

ROBOGÓT NYERT A MOTORRENOVÁLÓ GIMNAZISTA A NAGY DIÁK KRESZ- TESZT DÖNTŐJÉBEN

IDÉN NEGYEDIK ALKALOMMAL RENDEZTE MEG A DUE MÉDIAHÁLÓZAT A GENERALI A BIZTONSÁGÉRT ALAPÍTVÁNY TÁMOGATÁSÁVAL A GENERALI NAGY DIÁK KRESZ- TESZTET, AMELYNEK FŐDÍJA EGY VADIÚJ ROBOGÓ, ILLETVE EGY INGYENES JOGOSÍTVÁNSZERZÉSI LEHETŐSÉG VOLT.

A forgalmi helyzetek a mindennapjaink részét képezik, hiszen akár gyalogolunk, kerékpározunk vagy autót vezetünk, a közlekedés résztvevői vagyunk. Magyarországon évente százhuszezen szerzik meg a B kategóriás jogosítványt, nem csoda, hogy a Nagy Diák Tesztek között is nagy népszerűségnek örvend a KRESZ-teszt: ebben az évben közel tizenhét ezren töltötték ki a 14-24 éves korosztályban.

A verseny, a korábbi évekhez hasonlóan, háromfordulós volt. Az első feladatsort online tölthették ki a vállalkozó szelleműek a nagydiaktesztek.hu oldalon. Innen jutott tovább az ezer legjobb teszt kitöltő a középdöntőbe, melyen a járványhelyzet miatt ezúttal nem személyesen, hanem online lehetett részt venni a Sajtófesztivált megelőző héten. A legjobb 6-6 versenyző

kapott meghívást a 27. Országos Ifjúsági Sajtófesztiválra, ahol az Agrár, Bűnmegelőzési, és Rendszerváltó Nagy Diák Tesztek mellett lezajlott a KRESZ-teszt végső, interaktív fordulója is.

Bár a főnyereményt, a mopedet, illetve a jogosítványszerzés lehetőségét csak egy-egy diák vihette haza, a többi helyezett sem távozott üres kézzel: az ORFK-ÖBB és Generali ajándécsomaggal, okosórával tértek haza valamennyien.

A Pilisszentlászlóról érkezett, 16 éves Krivács Kristóf céltudatosan érkezett a döntőbe, és az ingyenes jogosítványszerzés lehetőségével mehetett haza. A moped gazdája a kecskeméti Kovács István lett.

(Novák Henrietta)

Krivács Kristóf új robogójával

Petur András játékmester kihirdeti a nyertest

FOTÓ: POZSONYI ZITA

Lizák Zsolt, Németh Renáta, Kecskés István, Kovács István

Krivács Kristóf, Kecskés István, Csintalan Bence, Bitó Márton

GÖRÖG UTAZÁST NYERTEK A NAGY DIÁK BŰNMEGELŐZÉSI TESZT GYŐZTESEI

TAVASZ ÓTA VÁRTA A NAGY DIÁK BŰNMEGELŐZÉSI TESZT TÖBB MINT 16 EZER INDULÓJA, HOGY ÖSSZEMÉRHESSÉ BŰNMEGELŐZÉSI KÉSZSÉGEIT A DÖNTŐBEN. A VERSENYT AZ ORSZÁGOS IFJÚSÁGI SAJTÓFESZTIVÁLON TARTOTTÁK MEG AZ AKVÁRIUM KLUBBAN, AHOL KÉT KOROSZTÁLYBAN EGY-EGY NYERTEST ÉS EGY-EGY MÁSODIK HELYEZETTET HIRDETTEK. A SZERVEZŐK TARTOTTAK ATTÓL, HOGY A TOP 12-BŐL NEM MINDENKI TUD MAJD RÉSZT VENNI AZ ESEMÉNYEN, DE KELLEMESEN CSALÓDTAK, UGYANIS MINDENKI MEGÉRKEZETT A MEGMÉRÉSTETÉSRE.

Idén Nagy Diák Tesztek középdöntőit is online rendezték, a Bűnmegelőzésiben az ezer legjobb tesztkitöltő versengett a döntőbe jutásért. Az idei év mindenki számára tartogatott nehézségeket, de a szervezők legyőzték az eléjük gördített akadályokat és ugyanolyan színvonalas döntőt tartottak a kis létszámú élő közönségnek, mint amilyet az előző években megszokhattunk. Persze a járványügyi előírásokat betartva a maszk mindenkinél kötelező volt, és hála a tágas színpadnak, a távolságtartást is meg lehetett oldani. Ezt a döntőt is online közvetítették, így tízszer annyi nézőhöz jutottak el az izgalmas pillanatok, mint a hagyományos rendezvényen.

Ez a döntő két korcsoportban zajlott (14-18 és 19-22), így egyszerre hat játékos mérte össze tudását. A játékosok egy-egy tabletet kaptak, ezen kellett a kivétlön megjelenő kérdésre adandó helyes választ megjelölni, lehetőleg minél gyorsabban. Az első részben feleletválasztós feladatot kaptak a versenyzők, amelyekre szinte hiba nélkül tudtak válaszolni. A forduló után a mezőny fej-fej mellett haladt.

A második részben a játékosok tudása mellett a reflexeiket is próbára tették villámkérdésekkel. Itt már nem kaptak segítséget a finalisták és a gondolkozási idő is lefeleződött. Amennyiben egy játékos nem tudta a helyes választ az adott kérdésre, akkor egy éber ellenfele elhalászhatta előle azt, és így ő juthatott több ponthoz. A döntő második felében a jól ismert akasztófa játék is előkerült.

Egy órányi játék után a versenyzők kifáradtan és reménykedve várták az eredményhirdetést. Összeszorított fogakkal várták a pillanatot, mikor megtudják, hogy célt értek-e fáradozásaik. A 14-18 éves korosztályban a Dunakeszről érkező Jakab Ádám vitte a pálmát, míg 19-22 éveseknél a budapesti Baranyai Dániel Sándor győzedelmeskedett.

A Sajtófesztiválon Hatala József, a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács elnöke bejelentette, hogy a 2020-2021-es tanévben is megrendezésre kerül a Nagy Diák Bűnmegelőzési Teszt.

(Erdős Lilla)

A játékmestert szakértő zsűri segítette: Dr. Hatala József, az NBT elnöke és Gratzer-Sövényházy Edit, az NBT főosztályvezetője

Petur András játékmester bemutatja a győztest

Juhász Olivér, Tátrai Marcell, Dr. Hatala József, Jakab Ádám

FOTÓ: POZSONYI ZILTA

FÖRDŐS ZÉ: „VÉGIGJÁRTAM A RANGLÉTRÁT”

A SOKAK ÁLTAL A KONYHAFŐNÖKBŐL ISMERT FÖRDŐS ZÉ, A HAZAI GASZTRONÓMIA EGYIK LEGVAGÁNYABB ALAKJA NEM MINDIG VOLT ENNYIRE SIKERES. TALPRAESETTSÉGÉNEK ÉS KREATIVITÁSÁNAK KÖSZÖNHETŐEN AZONBAN HAMAR BEKERÜLT A KÖZTUDATBA. DE HOGYAN LETT BELŐLE A STREET KITCHEN HÁZIGAZDÁJA, TELEVÍZIÓS SZEMÉLYISÉG ÉS ÜZLETEMBER? BESZÉLGETÉSÜNKBŐL SOK EGYÉB ÉRDEKESÉG MELLETT ERRE IS FÉNY DERÜL.

HONNAN JÖTT A FŐZÉS SZERETETE? KITŐL TANULTAD MEG AZ ALAPOKAT?

Az apai nagymamám és édesapám is szakács végzettségű, úgyhogy vendéglátós családba születtem. Már óvodás koromban bejártam a nagyinak, meg az apu által vezetett étteremnek a konyhájába, és néztem az egész folyamatot. Egyébként édesapámnak mindig is volt valamiféle vendéglátós vállalkozása, például kisvendéglője, nagyobb vendéglője, meg ír sörözője, aztán rendezvényszervező cége. Tehát gyakorlatilag kiskoromtól fogva folyamatosan ezt láttam. Utána pedig, amikor középiskolás lettem, már elkezdtem hétvégi kisegítőként pincérkedni, és akkor már a munka is megérintett. Eleve a Xántus János Idegenforgalmi Szakközépiskolába jártam, ott is tanultunk gasztronómiát, vendéglátást. Utána pedig a BGF-en tanultam vendéglátó és szálloda szakon. Úgyhogy elég sok szálon kötődöm a gasztronómiához.

MI VOLT AZ AZ ÉTEL, AMIT ELŐSZÖR EL TUDTÁL ÖNÁLLÓAN KÉSZÍTENI?

Már egészen kiskoromban elkezdtem anyu segítségével főzögetni. Arra tökre emlékszem, hogy az első kaja az egy kókuszgolyó volt. Tudom, nem nagy szám, de hát ez van, be kell vallanom az igazságot. Akkor egyébként rákattantam arra, hogy az anyutól megtanult recepteket egy kis saját receptfüzetbe elkezdtem gyűjteni.

HÁNY ÉVES VOLTÁL?

Olyan 8-9 éves. Vicces visszagondolni, mert nehogy azt gondold, hogy egész életemben arra vágytam, hogy majd szakácskönyveket fogok kiadni. Ez akkor érdekelt, de aztán teljesen elfeledkeztem róla. Szóval az, hogy az embereknek én a gasztronómiáról meséljek, csak sokkal később jött az életembe.

OLVASTAM EGY INTERJÚBAN, HOGY A FŐZÉS KORÁBBAN HOBBI VOLT A SZÁMODRA. MI VOLT AZ AZ ÉLMÉNY, AMI MIATT ELKEZDTÉL KOMOLYABBAN IS FOGLALKOZNI VELE?

Hobbim is, meg egyfajta életöztön. Igazából a főzéstudományomban a nagy áttörést az jelentette, amikor 22 évesen kiköltöztem Ausztráliába. Eredetileg 3 hónapra indultam, végül 9 lett belőle, és ott tapasztaltam meg először anyukám főztjének a hiányát, mivel addig a szüleimnél laktam. És akkor jöttem rá, amikor egyedül kellett megállnom a lábamon, hogy tök jók a helyi hamburgerek, de jó lenne valamilyen házias kosztot is enni. És elkezdtem anyukámat hívogatni Sydneyből, hogy hogyan kell a zöldbabfőzeléket

csinálni, vagy hogyan készül a pörkölt. És rájöttem, tök jó, ha tudok csinálni pörköltet nokedlivel, és ott vannak a hazai ízek.

MI A VÉLEMÉNYED ARRÓL, HOGY MINDENKI TUD FŐZNI? KELL HOZZÁ TEHETSÉG, VAGY BÁRKIBŐL LEHET PROFI SZAKÁCS?

Érdeklődéssel, meg lelkesedéssel az ember szinte mindent meg tud tanulni. Egy jó színvonalú szakács bárkiből lehet, akár hobbi szinten, akár a szakmában. Nyilván a kiemelkedő tehetség itt is megnyilvánul, és azért Michelin-csillagos séf már csak kevés emberből lehet, de az alap, az mindenkinek adott. Sőt, én szorgalmaznám akár azt is, hogy az általános iskolában a gyerekek kezdjenek el tanulni egy kis gasztronómiát, mert szerintem az életben gyakrabban fog mindenki csirkepörköltet csinálni, mint mondjuk egy háromszögnek a területét a szögei alapján kiszámolni.

MIVEL FOGLALKOZTÁL A TELEVÍZIÓZÁS ÉS A STREET KITCHEN ELŐTT?

Édesapámmal dolgoztam együtt. A fősuli elvégzése után az ő rendezvényes cégénél kezdtem el dolgozni. Gyakorlatilag végigjártam a ranglétrát, pincérként kezdtem, és a végén apu mellett a cég vezetőjévé váltam. Aztán ez a cég a 2008-as gazdasági válságban tönkrement, és akkor kellett egy nagyot váltanunk. Tulajdonképpen nekem onnan jött az ötlet, hogy ha már ennyire szeretjük a gasztronómiát, meg ennyire fontosnak tartom azt, hogy az emberek otthon megtanuljanak főzni, akkor az őcsémmel készíthetnék főzés videókat, ebből született később a Street Kitchen. Ez 2013-ban volt.

MI VOLT VELE A CÉLOTOK?

Az elsődleges célunk az volt, hogy egy olyan munkát találjunk, amiből meg lehet élni. Bár sokan biztos azt szeretnék hallani, hogy ez egy szerelemnek indult, és aztán lett belőle egy komolyabb vállalkozás, de ez nem így van. Nyilván szeretjük, amit csinálunk, de mi ezt rögtön üzleti céllal indítottuk.

MILYEN NEHÉZSÉGEKBE ÜTKÖZTETEK?

Az elején rutintalanok voltunk, ezért nagyon sok energiát kellett bepakolnunk minden egyes videóba, főleg, hogy ekkor még mindketten rendes munkahelyen dolgoztunk. Emlékszem, az első videókat két nap alatt vettük föl. Mostanában egy ilyen főzés videó kb. annyi idő alatt készül el, mint amennyi idő alatt valójában az étel is, tehát egy óra alatt fölveszünk egy részt. Probléma volt még, hogy mindenféle tőke

nélkül vágtunk bele a dolgokba. Úgyhogy ezek voltak a nehézségek, bár azt tök szívesen vállaltuk, hogy nagyon sokat kell dolgozni. Az első két évet úgy nyomtuk végig, hogy heti hét napban dolgoztunk, naponta 10-12 órát, szóval nagyon keményen toltuk az elejét.

HOGYAN ALAKULT A TÖRTÉNET, MIUTÁN LEGYÁRTOTTÁK AZ ELSŐ RÉSZEKET, AKKOR MÉG SZÁRNYAS ÍZVADÁSZ NÉVEN? MI HOZTA MEG A SIKERT?

Nekünk szerencsénk volt olyan értelemben, hogy az Index szerkesztői már az első videókat, ami még Szárnyas Ízvadász néven futott, lehozták a címlapon. Aztán megcsináltuk a következő videót, és a szerkesztők azt is kitették a címlapra, és a harmadik videó után már maga a szerkesztőség hívott, hogy látják, milyen jópofa főzés videókat készítünk, és van-e kedvünk ezt így rendszeresen gyártani. És miután felajánlották ezt a lehetőséget, tudtunk szerezni magunknak szponzort. Az Electrolux rögtön fejest ugrott, és a mai napig az egyik fontos támogatója a Street Kitchennek. Úgyhogy azt mondom, nagyon gyorsan eljutottunk oda, hogy minket észrevegyenek, és hogy ebből valami pénzünk is legyen.

VÉGEZETÜL, MIT ÜZENNÉL AZ OLVASÓKNAK?

Az tök fontos, és ezt máskor is elmeséltem fiataloknak, hogy én azért szoktam vállalni a múltbeli kudarcaimat, mert szerintem az egy jó példa, hogy már 36 éves voltam, amikor ebbe az egészbe belevágtam. Nekem 36 évesen még egy százezer forint értékű autó volt a tulajdonomban, és ennyi volt az összvagyonom, ami húsz éves korban nagyon poén, viszont ennyi idősen már ijesztő lehet egy kicsit. Legalábbis nekem nyomasztó volt, hogy ennyire nem akar összejönni semmi. És szerintem ez egy jó példa lehet, hogy valakinek 36 éves korában is beindulhatnak a dolgai, csak nagyon szorgalmasnak kell lenni. Persze azt mondani egy tizenévesnek, hogy legyen szorgalmas, kicsit béna, de aki megnézi az én sztorimat, láthatja, hogy a szorgalom nem feltétlenül egy stréber dolog. De közben én úgy voltam szorgalmas, hogy halál lazán, meg imádtam ezt az egészet. Szóval nem túlgörcsölve, bátran és rendkívül elszántan csináltam ezeket a dolgokat, és ez sikert hozott, de nyilván sok szerencse és munka is kellett hozzá.

Ha szeretnél még többet megtudni Zé-ről, a Konyhafőnökről, vagy a Street Kitchenről, a teljes interjúért kattints a due.hu-ra/

(Bihari Bernadett Luca)

Okosan a pénzzel, még okosabban a bankkártyával!

„KÉSZPÉNZ VAGY KÁRTYA?” GYAKRAN TESZIK FEL NEKÜNK EZT A KÉRDÉST BOLTI VÁSÁRLÁSNÁL. A COVID-19 OKOZTA JÁRVÁNY-VESZÉLYHELYZET IDEJÉN E TÉREN IS SOKAT FEJLŐDTÜNK. AZ ÜZLETEKBEN MÉG GYAKRABBAN VESSZÜK ELŐ A BANKKÁRTYÁNKAT, VAGY EGYÉB ÉRINTÉSMENTES FIZETÉSI ESZKÖZT (PL. MOBILTELEFON), VALAMINT AZ ONLINE VÁSÁRLÁSBAN IS NAGY GYAKORLATOT SZEREZTÜNK. HOGY MI MINDENT TANULHATTUNK AZ ELMÚLT HÓNAPOKBAN, ÉS MIRE ÉRDEMES TOVÁBBRA IS ODAFIGYELNI A PÉNZÜGYEINKBEN, ARRÓL GION GÁBOR PÉNZÜGYEKÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁR ÚRRAL BESZÉLGETTÜNK.

ÉRINTÉSMENTESÉG, ONLINE VÁSÁRLÁS

A koronavírus-járvány miatti intézkedések, például a kijárási korlátozások, a mindennapjainkban is változtattak vásárlási és pénzhatalmait szokásainkon. Ezen változások jó része maradandónak ígérkezik, hiszen a gyakorlatban rájöttünk, hogy praktikus, ésszerű dolgokról van szó – mondta el az államtitkár.

A koronavírus miatti korlátozások idején az üzletekben és az online rendeléseknél mindenhol felhívták a vásárlók figyelmét arra, hogy higiéniai okokból lehetőleg ne készpénzzel fizessenek. A járványhelyzetben a lakosság 58 százaléka ritkábban fizetett készpénzzel, 51 százalékuk pedig kevesebbszer vett fel pénzt az ATM-ekből – derül ki a K&H nyár eleji kutatásából.

Gion Gábor pénzügyekért felelős államtitkár szerint a járvány nem csak módosíthatja, hanem már módosította is a viselkedésünket. *„Ebben a rossz helyzetben a kevés jó hírek egyike, hogy a készpénzhasználat kezd visszaszorulni. Ráértett a lakosság, hogy sokkal praktikusabb és biztonságosabb bankkártyával fizetni.”* A járvány idején kevesebben mentek bankfiókokba is ügyeket intézni, viszont jóval többen használták (és remélhetőleg továbbra is használják) az online és mobiltelefonos banki alkalmazásokat. Ez a járványtól függetlenül is ésszerű dolog –

nem kell sorban állással tölteni az időt, és az applikációkon keresztül magunk is pontosan követhetjük pénzügyeink alakulását.

Változtak vásárlási szokásaink is: a kijárási korlátozások, az üzletekben történő vásárlások korlátozása miatt amúgy is bezártak a boltok. Sokan áttértek az online vásárlásra, online rendelésre. Világszinten is számos vállalat tájékoztatott arról, hogy bár a bolti forgalma drasztikusan visszaesett, sok üzletet be is kell zárni, az online forgalom viszont nagy mértékben nőtt. Így nem kell elbocsátania a munkavállalóit, csak átcsoportosítani az online rendeléseket kiszolgáló területre. Ez jól mutatja, hogy az emberek nyitottak a praktikus, időtakarékos és költségbarát megoldásokra. Ha a vásárlónak pozitív tapasztalatot hozott az online vásárlás, akkor várhatóan a jövőben – amikor már üzletben is nyugodtan vásárolhat – is gyakrabban használja ezt a formát. Persze a negatív tapasztalatokat szerzett vásárló inkább visszatér majd a személyes vásárláshoz – tudtuk meg az államtitkártól.

Gion Gábor elmondta azt is, hogy a készpénzmentes fizetési módok a járvány-veszélyhelyzetben egészségügyi szempontból biztonságosabbak, higiénikusabbak. Amíg a bankjegyek több kézen is áthaladnak, mire eljutnak hozzánk, addig a kártyánkat,

telefonunkat csak mi érintjük, így is csökkentve a fertőzésveszélyt. „*En arra bízatosok mindenkit, hogy telefonos applikációkkal fizessen, hiszen ha PIN kódot vagy bármi feloldó kódot kér, azt a saját telefonon kell beütni, amit mindenki csak maga használ.*”

Az egészség megőrzése mellett a másik lényeges szempont a biztonság, amiről már a járvány előtt is sokszor írtunk. Felesleges nagyobb összegű készpénzt tartani magunknál, így ha pénztárcánkat elveszítjük vagy ellopják, akkor kisebb kár ér minket. Az érintéssel történő fizetéskor bizonyos összeg felett (ez ma 15 ezer forint) meg kell adnunk a PIN-kódot is, online vásárláskor pedig biztonsági kód, illetve a beállítható többszintű jóváhagyás garantálja a pénzünk biztonságát. Bár a PIN-kód nélküli limit emelkedett, azért bizonyos időközönként kérheti a kódot a POS terminál a vásárlás értékétől függetlenül. Ez egy további biztosíték, hogy az ellopott kártyával ne lehessen korlátlanul visszaélni.

A kormány is rásegített a kártyás fizetés könnyítésére: „*felemeltük ötezer forintról 15 ezer forintra az összeghatárt, ami felett PIN kód szükséges. Ez tovább csökkentette az érintések szükségességét*” – mondta el államtitkár úr, majd hozzátette: „*En magam a járványtól függetlenül drasztikusan visszaszorítottam a készpénz használatát, szinte mindenhol telefonnal fizetek, mert sokkal praktikusabb, nem nyomja a pénztárca a zsebemet, a telefon pedig mindig nálam van, mindig tudok vele fizetni. Ha a telefonnal fizetünk egy applikáción keresztül, akkor annak a veszélye sem áll fenn, hogy a*

bankkártyánkat klónozzák bűnözők, hiszen nem is láthatják a bankkártya adatainkat.”

Néhány érdekes adat a Mastercard világviszonylatban végzett kutatásaiból: a megkérdezettek közel fele olyan kártyára váltott az elmúlt időszakban, amely alkalmas az érintésmentes fizetésre. A 35 év alattiak között még nagyobb az arány! A válaszadók háromnegyede terve szerint a járvány után is megtartja érintésmentes fizetési szokásait.

TERVEZZÜK A JÖVŐT!

A járvány idején előtérbe került, hogy a családok mekkora és milyen megtakarításokkal, tartalékokkal rendelkeznek. Világos, hogy akinek jelentősebb megtakarítása van, azt a munkahelyének esetleges elvesztése, a járványhelyzet miatti extra kiadások kevésbé viselik meg anyagilag, mint akinek nagyon kevés, vagy épp semmi megtakarítása sincs. Egy ilyen veszélyhelyzetben, amikor nagyfokú a bizonytalanság, megnyugtató támasz lehet az anyagi biztonság. Ennek fontosságát is tudatosította az elmúlt pár hónap. Az államtitkár szerint a magyar lakosság szerencsére egyáltalán nem áll rosszul a megtakarítások terén: a tavalyi évben a jövedelemszintekhez képest Magyarországon volt a legnagyobb megtakarítási arány az Európai Unión belül.

Mi, fiatalok, a hosszú távon gondolkodásban, tervezésben még nem vagyunk erősek, de Gion Gábor azt javasolja, próbáljunk meg legalább 3-5 éves távon takarékoskodni, félretenni. Ez segít egy váratlan, nehezebb időszak átvészelésében,

és jó gyakorlat a felnőtt életünkre is. Látható, hogy a felnőtt lakosság jó példát mutat: a járvány alatt érezhetően javult a pénzügyi tudatosság. Kevesebb kiadás, több megtakarítás – ez a szemlélet várhatóan megmarad a járványhelyzet, és később a gazdasági helyzet rendeződése után is. (Bihari Bernadett Luca)

ZÖLD PÉNZÜGYEK 2020

A zöld gondolkodás a pénzügyeket sem kerülheti el. Az interjúnkban is sokat emlegetett készpénzmentesség a zöld pénzügyek egyik eleme. Ha környezetkímélő megoldásokra törekedtek a családdal, akkor érdemes pénzügyi oldalról fontolóra venni készpénzmentesség mellett az e-banki szolgáltatások igénybevételét a papíralapú dokumentumok (pl. havi számlakivonatok) helyett, a szolgáltatóktól e-számla igénylését. Ráadásul ez a legtöbb esetben még némi díjkedvezménnyel is járhat. Érdemes a hétköznapi életvitelünket is átformálni a zöld gondolkodás jegyében. Bár némi plusz odafigyelést igényel, de hasznos lehet a gyors és kézenfekvő szupermarketes bevásárlások helyett a helyi termelők, piacok választása, az otthoni energiafelhasználás ésszerűsítése, az energiapazarlás kerülése, az újrahasznosítás, megújuló energiaforrások

(pl. napelem) beépítése a háztartás energiaellátásába. Utóbbihoz kamatmentes hitel is igénybe vehető, és a beruházás javítja az ingatlan energetikai besorolási értékét is. Többek között e szemlélet, az ökotudatos gazdálkodás pénzügyi lehetőségeinek népszerűsítésére írt ki pályázatot a Magyar Nemzeti Bank. A Pénziránytű Alapítvány „Zöld pénzügyek 2020” című pályázatának célja, hogy megismertesse az MNB „Zöld programját”. A pályázaton oktatási célú kisfilmeket kellett készíteni az ökológiai lábnyom csökkentésére irányuló családi döntések, a zöld pénzügyek témakörében: - Zöld bankolás: készpénzkímélő megoldások, családi pénzforgalom szervezése az ökotudatosság jegyében - Családi zöld beruházások: hosszú távú kiadáscsökkentés a családi költségvetésben a fenntarthatóság jegyében

- A családi megtakarítások és hitelfelvétel lehetséges összefüggései a környezettudatos gondolkodással. *A díjazott csapatok pedig a következők:* - Greench csapat Grin Píz c. filmje, Budapesti Innovatív Gimnázium, Szakgimnázium és Szakközépiskola - Molnárék csapat Zöld beruházások c. filmje, Csik Ferenc Általános Iskola és Gimnázium (Budapest) - NTMLN csapat Hiteles Józsi c. filmje, Debreceni Fazekas Mihály Gimnázium *A Pénziránytű Alapítvány felajánlásával különdíjban részesül:* 10th Wonders csapat Jolly Joker c. filmje, Csik Ferenc Általános Iskola és Gimnázium (Budapest) *A Pénziránytű Alapítvány és a Mastercard felajánlásával különdíjban részesül:* Aprópénzesek csapat Aprópénz c. filmje, Debreceni SZC Baross Gábor Középfiskolája és Kollégiuma

Visszafogottabb lesz a karácsonyi vásárlás?

BÁR MÉG KISSÉ TÁVOLINAK TÚNIK AZ IDEI KARÁCSONY, DE MIVEL IDÉN VALÓSZÍNŰLEG MÁSKÉPPEN KELL MEGSZERVEZNI A KARÁCSONYI BEVÁSÁRLÁSOKAT, ÉRDEMES IDŐBEN FELKÉSZÜLNI RÁ. HOGYAN TUDUNK ALAPOSAN KÖRÜLNÉZNI A TERMÉKEK KÖZÖTT, HOGYAN TUDUNK VÁLASZTANI, ÉS ÚGY VÁSÁROLNI, HOGY KERÜLJÜK A FIZIKAI KONTAKTUST? KÉZENFEKVŐ, HOGY IDÉN NAGYOBB HANGSÚLYT KAP AZ ONLINE AJÁNDÉKVÁSÁRLÁS. A JÁRVÁNYHELYZET TOVÁBBI KÉRDÉSEKET IS FELVET: HOGYAN SEGÍTHETÜNK A 65 ÉV FELETTIEKNEK A VÁSÁRLÁSBAN? LEHET CSALÁDI ÖSSZEJÖVETELEKET TARTANI? EZEKRE KERESTÜK A VÁLASZOKAT GION GÁBORRAL, A PÉNZÜGYMINISZTERIUM PÉNZÜGYEKÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁRÁVAL.

Bár nincs olyan statisztika, ami igazolná, hogy a karácsonyi bevásárlások egyre korábban kezdődnek, mégis érezzük a saját bőrünkön, hogy évről évre előbb jelennek meg a karácsonyi dekorációk a kirakatokban, és sokan már ősszel elkezdik az ajándékkeresést.

Az utóbbi években – már a koronavírus járvány előtt is – növekedett az internetes vásárlások, illetve a bankkártyás fizetések száma. Ennek új lendületet adott, hogy a járvány kezdete óta igyekszünk csökkenteni a személyes érintkezések számát, így még többen vásárolnak a neten vagy fizetnek kártyával az üzletekben is.

„Nem csak a koronavírus terjedése miatt javasoljuk a digitális megoldásokat a vásárlásoknál. Kényelmesebb, átláthatóbb és hatékonyabb, ugyanakkor járványügyiileg is sokkal biztonságosabb az online fizetés, az érintőkártyás vásárlás, vagy a netes megrendelés házhozszállítással. Ez

egyértelműen jobb, mint ha az ember a boltokat járja és tolong az ajándékvásárlás közben.” – mondta Gion Gábor. A pénzügyekért felelős államtitkár elmondta, szeretnék elősegíteni, hogy szinte minden üzletben lehessen elektronikusan fizetni. Így jövő év január elsejétől kötelező lesz valamilyen formában az elektronikus fizetés biztosítása minden olyan boltban, szolgáltatónál, ahol online pénztárgép működik. Vagy bankkártya-terminált, vagy QR-kód olvasó megoldást kell biztosítani.

Nem kizárt, hogy a járványhelyzet fokozódása miatt a következő hónapokban további szigorítások lépnek majd életbe, és ez érinti majd a karácsonyi vásárlásokat is. Jelen pillanatban ezekre is az online vásárlás a legjobb megoldás, mert ez maximálisan megfelel a járványügyi ajánlásoknak.

„Mindenki vigyázzon magára, mindenki vigyázzon mindenki másra, hordjanak maszkot, ne menjenek olyan helyre, ahol sokan vannak.” – fogalmazott Gion Gábor. Legtöbbünknek megvan az az élménye, ahogy karácsony közeledtével egyre több ember tülekedik a boltokban, bevásárlóközpontokban, tömegközlekedési eszközökön. Könnyen belátható, hogy ez járványügyi szempontból nem nekünk, hanem a vírusnak kedvez! Ha online vásárolunk, elkerüljük a zsúfoltságot, kevesebbet utazunk, nem kell sorban állnunk egymás hegyén-hátán. Ráadásul hatalmas, az üzletekénél jóval nagyobb kínálatból válogathatunk, vásárolhatunk szinte a világ bármely pontjáról, és az ajtónkig hozzák a megrendelt termékeket. Kell ennél jobb?

Azonban az interneten történő vásárlásnak is megvannak a maga kockázata. Legyünk körültekintőek: alaposan nézzünk utána a megvenni kívánt terméknek, tájékozódjunk több forrásból, több webshopot is keressünk fel. Érdemes kikérni egy hozzáértő véleményét, vagy a kommentekből, értékelésekből is tájékozódni, mert nem mindig a legolcsóbb vagy a legjobbra értékelt termék lehet számunkra a legmegfelelőbb. A weboldalakon lehetőség van több termék összehasonlításra is, ez segít abban, hogy a megfelelőt választhassuk ki. Megrendelés előtt mindig ellenőrizzük a webshop tulajdonosát, a forgalmazót, hogy nyugodtak lehessünk, valódi cégtől rendeltünk, és probléma esetén van kihez fordulnunk. Nem kell feltétlenül a legintenzívebben reklámozott terméket vagy céget választani, sőt, ajánlott az impulzív reklámokkal operáló boltokat megfelelő körültekintéssel kezelni. Ne hagyjuk, hogy elragadjon minket a vásárlási láz! Arra

is ügyeljünk, hogy csak biztonságos és hitelesített oldalaknak, szolgáltatóknak adjuk ki személyes adatokat. Nagyon óvatosnak kell lennünk a bankkártyánk adataival! Bizony nem egy olyan esetről hallani, hogy az óvatlan vásárlótól egy „olcsó trükk” segítségével szereztek meg csalók a kártyaadatokat, és loptak el tizezreket. Ha nem megnyugtatók a cégről fellelhető információk, vagy gyanús az oldal, amire fizetéskor terelnek (pl. nem ismert banki vagy pénzügyi szolgáltató oldala), akkor inkább ne vásárolj ott.

A koronavírus az idősebb korosztályra jóval veszélyesebb, így fontos, hogy ebben az időszakban fokozottan óvjuk korosabb családtagjainkat. Ne engedjük őket tömegbe, és ez alól nem lehet kivétel a karácsonyi vásárlás sem. Segíthetünk azzal, ha bevásárolunk helyettük, de nagyszüleinknek biztos jól jön a segítség és az eligazítás például az online vásárlásnál is. Mutassuk meg nekik, hogyan intézzék online az ügyeiket, és hogy mire figyeljenek, mitől óvakodjanak az internet használatakor

Minden évben a karácsony a legjelentősebb időszak a kereskedelemben. Az idén a vírushelyzet nagyban befolyásolhatja majd ezt is.

„Már most is jelentős visszaesés érezhető a kiskereskedelemben. Ezt most egyébként nem gazdasági, hanem egy váratlan egészségügyi tényező váltotta ki. Ez adja a sajátosságát a jelenlegi gazdasági visszaesésnek.” – mondta Gion Gábor. Ilyenkor mindenki óvatossággal fogyaszt, még az is visszaveszi kiadásait, aki megtehetné, hogy többet fogyasszon. Válságos időben, bizonytalan helyzetben jobban tartalekólnak az emberek, óvatosan bánnak a kiadásaikkal. Várhatóan ez addig nem is fog változni, amíg a járványügyi helyzet meg nem oldódik. „Ha jósolni kellene, akkor azt mondanám, hogy kicsit visszafogottabb lesz az idei karácsonyi vásárlási időszak. Bár illet már sokszor mondtunk, és meglepetésünkre mégis szépen fogyaszottak, vásároltak az emberek.”

Gion Gábor megnyugtató, hogy a karácsonyi családi látogatások nincsenek veszélyben. Ilyenkor nem ismeretlen emberekkel érintkezünk, így ez nem bizonyul túlzott kockázati tényezőnek. „A karácsony egy mélyebb, erősebb társadalmi, családi hagyomány, mint hogy egy ilyen járványhelyzet felforgassa. Nem számítok arra, hogy jelentősen meg fognak változni ezek a szokások, amik rendkívül mélyen gyökereznek a társadalomban és a kultúránkban.”

(Bodor Julcsi)

BIZTONSÁGBAN AZ INTERNETEN

IDÉN CSAK RÖVID IDEIG VOLT LEHETŐSÉG SZEMÉLYES TALÁLKOZÓKRA, ÍGY AZ ISMERKEDÉS IS A VIRTUÁLIS TÉRBEN KEZDETT ZAJLANI. NÉHÁNY KATTINTÁSSAL ISMERŐSNEK JELÖLHET BÁRKI, ÜZENETEKET KAPHATSZ IDEGENEKTŐL ÉS ADATOKAT IS KÖNNYEDÉN SZEREZHETNEK RÓLAD. AZ ILYEN KAPCSOLATFELVÉTEL SOKSZOR EGYSZERŰBB AZ EMBEREKNEK, MINT A SZEMÉLYES KOMMUNIKÁCIÓ, ÁM NEM TUDHATOD, HOGY TÉNYLEG AZZAL BESZÉLSZ, AKIT LÁTÁSBÓL MÁR ISMERSZ.

Érdeemes odafigyelni, mielőtt beszélgetni kezdesz bárkivel. Már az illető profilképe informatív lehet. Nézd meg a képeit, ellenőrizd, hogy nem csak úgy letöltötte az internetről őket és csekkold az ismerőseit. Ha a profil meggyőző, és beszélgetni kezdtek, továbbra is elővigyázatosnak kell maradni. Az internetes flörtölés is könnyen átszaphat zaklatásba. Ne küldj magadról meztelen képet; ha kellemetlenül érzed magadat a beszélgetésben, inkább szállj ki; ha pedig találkozóra kerül a sor, mondd el valakinek, hogy hova mész. Fontos, hogy beszélj a dolgokról, baj esetén csak akkor tudnak segíteni.

A közösségi médiában is vannak szabályok, ha nincsenek is köbe vésvé. Szinte minden platformon megjelennek a provokatív internetes trollok, akik néha nem tudják, hol a határ, és a humor könnyen zaklatásba vagy verbális agresszióba csaphat át: vigyázni kell, hogy mi magunk ne váljunk ilyenekké. Meg kell válogatnunk, mit posztolunk

vagy kommentelünk. Egy kép feltöltésével megsérthetjük más személyiségi jogait, és önmagunkról is kitehetünk olyan tartalmat, ami ellenünk lehet a későbbiekben.

Az ismerkedés mellett a vásárlás terén is nagyobb szerepet kapott a webes felületek alkalmazása. Sokan szívesebben fizetünk kártyával, hiszen egyszerűbb, de érdemes ellenőrizni, hogy milyen alkalmazásoknak vagy webshopoknak adod meg bankkártya adataidat, vannak oldalak, amelyek nem megbízhatóak, és esetleg visszaélhetnek ezekkel.

Fontos azt is tudatosan kezelni, hogy hol mire adsz engedélyt. A közösségi oldalak és applikációk is kérnek hozzáférést különböző információkhoz a telefonodon, számítógépeden, közösségi profiljaidon. Akárhová regisztrálsz, a biztonsági beállításokat ellenőrizned kell az adataid védelmének érdekében. Gyakori beállítási kérdés lehet például a helyadatok vagy

keresési előzmények lekérése. Ezeket jobb esetben csak azért használják, hogy olyan hirdetéseket és reklámokat lássunk, ami az érdeklődési körünknek megfelelő, ám előfordulhat, hogy a helyadatok illetéktelen kezekbe kerülhetnek, ám ezeket a beállításokat nem kötelező elfogadni.

A közösségi oldalakon a fiókokat privátá lehet tenni, ezzel lehetőség van arra, hogy megszürd azokat, akik a profilodat látják, és egy kis odafigyeléssel, rászánt idővel biztonságosabbá tehetjük a felhasználást. Az applikációk esetében is gyakran előfordul, hogy elkérnek személyes adatokat. Sokszor fotókhoz, videókhoz, esetleg SMS-ekhez kérnek hozzáférést teljesen indokolatlanul. Ezekben az esetekben érdemes gyanakodni, hiszen egy-egy ilyen dolog mögött hackerek és adathalászok bújhatnak meg. Ezeket az engedélyezéseket a beállításokban vissza lehet vonni egy pillanat alatt.

(Vörös Rebeka F.)

HOGYAN TANULJ NORVÉGÜL AZ INTERNETEN?

SPITSBERGEN

AZ ELMÚLT ÉVEKBEN MEGNŐTT AZ ÉSZAKI ORSZÁGOK BESZÉLT NYELVEINEK NÉPSZERŰSÉGE. EGYRE TÖBB EMBER SZERETNÉ ELSAJÁTÍTANI A SKANDINÁV TÉRSÉGBŐL A NORVÉG NYELVET. EBBEN A CIKKBEN SEGÍTSÉGET KAPHATSZ, HOGY HOL ÉS HOGYAN IS TUDSZ NORVÉGÜL TANULNI AZ INTERNETEN.

NORWEGIAN

Mielőtt belevetné magát az ember a tanulásba, fontos utánanézni pár alapvető információknak. A norvég nyelvnek két hivatalos, írott formája létezik, melyek jópár esetben erősen különböznek, ezek a bokmål és a nynorsk nyelvváltozatok. Az utóbbit az ország lakosságának nagyjából 10%-a használja, főleg a nyugaton lévő területeken, de a többi norvég is megérti őket, noha elég nehezen. A bokmål az általános használatú, a nyomtatott írások nagy része is ezen jelenik meg. A beszélt nyelv városról-városra változik.

A mindkét nyelvtípus írott nyelv, azért a szavak kiejtése nincs rögzítve. Elsősorban az adott dialektus és az általa megszabott nyelvtan határozza meg a kiejtést.

Regionálisan eltérnek egymástól, csak nagyon kevés stabil kiejtési szabályuk van, de ilyet a „-t” határozott névelő esetén, valamint a „-g” elhagyása -ig végződésű szavaknál. A betűk írásjegyei nagyon érdekesek,

SEA

a legtöbb mással- és magánhangzónak nincs is megfelelője, hisz kiejtésük rendre eltér az általunk ismert nyelvektől.

Az első weboldal az a LinGo néven fut, ahol leckékre lebontva tudsz szavakat és kifejezéseket tanulni. Villámkártyák segítségével a szavak könnyen a fejedbe kúsznak, míg tudásodról egy-egy fejezet végén záróvizsgát tehetsz. Vannak szavak a mindennapokból, üzlettel vagy akár gyógyszerekkel és még sok más dologgal kapcsolatban, minden témakörben lehet szavakat találni! Az interneten is meg lehet őket találni, de ha neked könnyebb, akkor a telefonodra is letöltheted applikációjukat.

segíti, hogy illusztrációkkal tarkítják a szavakat. Az alapoktól elkezdve akár a társadalomról és politikáról is lehet tanulni szavakat és kifejezéseket, akár napi 5 perc tanulás alatt. Ha személyre szabott tervre vágyunk, akkor elő kell fizetnünk az alkalmazásra, de ez nem kötelező, hisz nélküle is teljes körű tudás kaphatunk.

A Mondly alkalmazás sem csak norvég nyelven megtalálható, de rendkívül hasznos. Ez nem csak a kezdőknek nyújt segítséget, hisz az elején kiválaszthatjuk a szintet magunknak, hogy kezdőként, középhaladóként vagy haladóként szeretnénk-e regisztrálni magunkat. Témakörönként találhatók itt is a szavak, kifejezések, de a fejlesztők ezen felül egy Napi Leckét is mindig összeállítanak a szintfenntartás véget. Nyomon tudod követni, hogy hány szót tanultál már meg, sőt, még a barátaidat bevonva egy saját bajnokságot is létrehozhattok magatoknak, hogy ki szerez több pontot a leckék során.

Viszont a szavak tanulásánál a kiejtésre kell a legtöbb figyelmet fordítani, amit legkönnyebben sorozatok, filmek nézésével/hallgatásával sajátíthattok el.

A Drops nevű alkalmazás már ismerős lehet, hisz jó pár, más nyelven elérhető ez az alkalmazás. Itt is témakörönként tudunk haladni, a tanulást pedig nagyban

(Bodor Julcsi)

NORTH
SEA

NORWAY 27

HOZZÁADÁS A KOSÁRHOZ... VAGY MÉGSEM?

SZINTE NINCS IS, AMIT NE LEHETNE MEGVENNI MA MÁR AZ INTERNETEN. SŐT, VAN, AMIT EGYENESEN CSAK OTT KAPSZ MEG. BÁTTRAN VESZEL MOBILT, FOGLALSZ REPJEGYET, MÉGIS VAN VALAMI, AMIN EGY KICSIT AZÉRT ELGONDOLKODUNK, MIELŐTT MEGRENDELJÜK. A RUHÁK ÉS A CIPŐK. A BIZONYTALANSÁG OKA KÉZENFEKVŐ: MÍG SZÁMOS NETEN IS ELÉRHETŐ TERMÉKNÉL A TULAJDONSÁGAINAK, KÉPESSÉGEINEK LEÍRÁSA ELEGENDŐ LEHET, ADDIG A RUHÁZATI CIKKEKNÉL TÖBBRŐL VAN SZÓ. MI VAN, HA NAGY? HA KICSI? HA KÉNYELMETLEN? HA BÉNÁN ÁLL? HA ROSSZ A SZABÁSA? HA GYENGE A MINŐSÉGE?

A boltba bemegyek, megfogom, megnézem, felpróbálom, megkérdezem a barátnőmet, visszamegyek, gondolkodom, aztán majd eldöntöm. Vagy megveszem egyből, és ha otthon nem tetszik, akkor visszaviszem, és kicserélem másikra. De mi van a sokszor messziről jött csomagokkal? Ebben témában is Siklósi Máté fogyasztóvédelmi szakértő igazított el minket.

BOLDOGSÁGHORMON-TERMELÉS A KÖBÖN

Az internetes ruhavásárlás az impulzusvásárlás csúcsa. Felugrik egy hirdetés, rápillantasz egy csinos topra, egy sikkes magassarkúra vagy egy menő nadrágra, és rögtön rakod is a kosaradba. Meg még öt másikat, hiszen akciós, és együtt még dögösebbek lesznek. De ésszel élsz, előtte csekkolod a méretábrázolatot, kiválasztod a legmegfelelőbb szállítási módot, és fizetsz. Pár nap vagy hét múlva már a kezeden a doboz, és ki sem mozdultál érte a házból, nem álltál a boltban kigyózó sorban egy fél órát (plusz a próbafülkéről ne is beszéljünk), és valószínűleg nem is próbálta fel előtted még húsz ember a darabot.

Ez eddig egy tökéletes ruhabeszerező akció lenne, de mikor kibontod a csomagot, teljesen ledöbbenesz. A finom pasztellszínnek nyoma sincs, helyette közönséges és egyszerűen ronda a felső, a méret pedig akkor stimmelne, ha az elefántodnak rendelted volna, pedig

mindent lemértél, és ez volt a megfelelő a táblázat szerint. Rád tör a pánik, hogy most mi lesz? Hogy lehet ez, hiszen olyan jónak tűnt az oldal, meg a modellen is állati jól nézett ki, de ezt a darabot még a legrosszabb rémálmodban sem viselnéd.

De vajon mit tehetsz a pánik elmúltával? Ne aggódj, azért van kiút, csak egy kis türelem és figyelem kell hozzá – vagyis, hogy ne törődj bele, hogy ez a vásárlás hiba volt.

A „BÜVÖS” KÉT HÉT

Szinte kivétel nélkül minden webshopnak 14 napos elállást kell biztosítania a vásárlóknak. Ahogy a múlt hónapban már írtuk, ez azt jelenti, hogy 14 napig egyszerűen megmondhatod magad és visszaküldheted a terméket – persze csak ha a próbán kívül nem hordtad, ép, tiszta, eredeti állapotú. Ez kedvezőbb feltétel, mint az üzletekben, hiszen ott nem feltétlenül vesznek vissza, vagy cserélnék ki ruhaneműket csak azért, mert másnap már kövérnek látod benne magad, hibás a méret, vagy mégsem tetszenek a pink virágok. „Minőségi gondok esetén más a helyzet (amikor szavatossági jogot érvényesítesz), de a legtöbb helyen a termék árát akkor is levásárolhatod, ha méretproblémád van, de nem hordtad még a terméket. Ha semmi módon nem tudnak helyettesítő terméket adni neked, akkor a pénzedet is visszaadják. De azért ismétljük át: a bolt csak minőségi hiba

esetén köteles cserélni, vagy visszafizetni a vételárat, méretprobléma vagy más gond esetén akkor cserél, ha azt maga fontosnak tartja.” – emlékeztetett Siklósi Máté, fogyasztóvédelmi szakértő.

Ha az üzletbe visszaviszel egy ruhát (cipőt) bármilyen okból, a nyugta/blokk/számla nélkül el se indulj. Erre már a vásárláskor is figyelmeztetnek. Bizonyos prémium üzletek hajlandók visszakeresni a vásárlásokat nyugta nélkül is, hisz azokból nekik is van egy példányuk – de a nyugtával

igazolod azt is, hogy te vásároltál és nem másvalaki ruháját készülsz kicserélni.

A netes boltok azonban a 14 napon belül akár olyan termékeket is visszavesznek, amelyeket már viselt a vásárló. Ezt a lehetőséget valószínűleg már sokan ismerik, manapság egyre elterjedtebb szokás a tinik körében, hogy megveszik a ruhákat, egyszer felveszik, de a címkét benne hagyják, és a használat utáni napon visszaküldik, a 14 napos elállásra hivatkozva. Ezzel azonban vigyázni kell, mert a ruhákat bevizsgálják, és a visszatérítés értéke a termék minőségének romlásával arányosan csökken.

MIT TEGYEK, HA HIBÁS?

Az elálláson kívül a vásárlóknak kétféle joguk van hibás, vagy nem megfelelő termékek esetében. Ezek a már szintén említett szavatosság és a jótállás. A neten vásárolt termékek esetében érvényes 14 napos elállás mellett minden divatcikknek és egyéb terméknek 2 év szavatossága van. A két éven belüli első hat hónap során a webshopnak és minden más üzletnek is kötelessége a hibás terméket kijavítani, kicserélni, vagy akár az árát is visszafizetni, a vásárlót nem érheti semmiféle atrocitás. A fennmaradó másfél évben azonban a bolt kérheti a termék

gyári hibájának bizonyítását a vásárlótól. Ha nagyobb tételről van szó, érdemes ezzel a lehetőséggel élni, mert a szakértő pár ezer forintért megállapítja, hogy igazunk van-e, és ha igen, akkor az üzletnek kötelessége visszavenni, és megtéríteni a „keletkezett kárt”.

A jótállás bár csak 1 évre szól, de az alatt végig visszacserélhető a gyári hibás termék, és nem kötelezhetnek minket arra, hogy bizonyítsuk be a hibát. „Ruhák között ugyanakkor csak az 50.000 forint vásárlási értéket meghaladó szőrmebundára kell az üzletnek kötelező jótállást biztosítani.” – emelte ki Siklósi Máté fogyasztóvédelmi szakértő.

BELFÖLD VS. KÜLFÖLD

A külföldről való vásárlás leggyakoribb oka az, hogy országod belül nincs az igényünknek megfelelő termék, vagy csak egyszerűen olcsóbb, ha nem itthon vesszük meg – vagy szimplán, ami megtetszett a neten, azt külföldről lehet megrendelni. Divatcikk vásárlása esetén is érdemes figyelembe venni azonban, honnan rendelünk. Kecsegtetőnek tűnhetnek egyes távolkeleti webáruházak ajánlatai, tőlük akár egy magyarországi üzlet által megszabott ár ötödéért is vásárolhatsz. És miért is ne tennéd, senki sem fogja megmondani ránézésre, hogy eredeti-e vagy sem: valljuk meg, még te sem. Azonban ha az Európai Uniótól kívülről rendel, automatikusan lemondasz a vásárlóként gyakorolható jogaidról. „Ilyen a 14 napos elállás, mely csak az EU országokban kötelező. Másik probléma – még ha vállalja is a 14 napos visszaküldést az ázsiai üzlet – hogy a visszaküldés költsége mindig a vevőt terheli, így az többbe kerülhet, mint maga a termék.” – mondta el Siklósi Máté. Így rajtad marad egy selejtes ruhadarab, de mégsem ez a legrosszabb opció az EU-n kívülről érkező termékekkel.

Sajnos elég gyakori, hogy meg sem érkezik a rendelt áru. Pedig az ilyen messziről érkező termékek esetében az előretaláson kívül nincs más fizetési lehetőség. Elúszik a pénzed, és még egy hibás ruhád sem lesz, amit később fel tudnál használni legalább bizonyos helyzetekben. Az Uniótól belül más a helyzet, itt ugyanazok a jogok vonatkoznak minden országra, azonban országon belül a leginkább érdemes webshopokból rendelni. Ott a telefonos ügyfélszolgálat, írhatasz e-mailt, segítenek, ha problémád van.

VELEM BIZTOS NEM TÖRTÉNIK MEG!

Ez a gondolat felmerül a legtöbb interneten vásárló emberben. Annyira elvakít bennünket a hívogató illusztráció, hogy nem vagyunk elég körültekintőek. Hisz a Facebookon hirdetett, egy csomó ismerősöm kedveli. Magam sem gondoltam volna, hogy egy hivatalos webshop nem fogja nekem időre kiküldeni a rendelt cipőt. Vagyis mint később rájöttem, csak hivatalosnak tűnő netes áruház. A cipő két hónap késéssel megérkezett, azonban nem is abban a színben, és nem is abban a minőségben, mint ahogyan én számítottam rá. Visszautalási lehetőséget nem is említettek, a cseréről szó sem lehetett, de ha egy kicsit körültekintőbb vagyok, elkerülhető lett volna a kár. Tehát a netes vásárlás kockázataival tisztában kell lenni még akkor is, ha a belföldi, esetleg az Európai Unió belüli üzletek lebonyolítása kedvező feltételeket kínál.

Még egy fontos tényezőre hívjuk fel a figyelmed, amivel gyakran nem kalkulálunk a netes rendeléseknél, ez pedig a kézbesítés. Az webáruház pikk-pakk összekészíti a csomagunkat és átadja egy arra szakosodott futár- vagy kiszállító cégnek, és onnantól a webáruháznál már hiába panaszkodunk. Ha csak úgy shoppingolunk, ez nem feltétlenül dráma, azonban ha például ajándékot rendelünk vagy egy konkrét alkalomra ruhát, cipőt, akkor pórul járhatunk a kiszállítási idővel. Velünk már megtörtént, hogy az egyébként karácsony előtt három héttel megrendelt ajándék január közepén érkezett meg, pedig naponta könyörögtünk a kiszállító cégnek, akinél ott volt a csomag. Ezzel most, az ünnepek közeledtével, és a járvány miatt megnövekedett netes vásárlások miatt különösen fontos számolni. Ha fontos, hogy valami egy bizonyos időre érkezzen meg, akkor minél előbb válassz és rendelj! Tapasztalatunk szerint egyébként a házhoz szállítás helyett választott átvételi pontos megoldás hatékonyabb tud lenni.

A 21. század emberének körültekintően kell cselekednie, így lehet belőle tudatos vásárló az internet világában. Az első, amit ellenőrzünk egy új áruházból való rendeléskor: van-e címe, e-mail címe, telefonszáma az üzletnek. És bátran erressz meg egy próbahívást, mielőtt rendelsz, és kérdezz rá a kiszállításra!

(Panulin Bogi)

SZÉPSÉGÉRT IS OKOSAN FIZESS!

A SZÉPSÉGÁPOLÁSI TERMÉKEK, KOZMETIKUMOK HASZNÁLATA NÉLKÜL ÉLNI SEM TUDUNK, NEMHOGY TÜNDÖKÖLNI, FIATALSÁGOT MEGŐRIZNI, SZÉPSÉGHIKIBÁKAT ELTÜNTETNI, HÓDÍTANI – ÉS AZ INFLUENZEREK MEG CELEBEK KIMUNKÁLT VILÁGÁVAL LÉPÉST TARTANI. NYILVÁN ITT SEM FENÉKIG TEJFEL MINDEN. SIKLÓSI MÁTÉ FOGYASZTÓVÉDELMI SZAKÉRTŐVEL BESZÉLGETTÜNK ARRÓL, MIRE VIGYÁZZUNK, HA KOZMETIKUMOKAT VÁSÁROLUNK.

Az interneten keresztüli vásárlás a kozmetikumok tekintetében talán több kockázatot, veszélyt rejt magában más terméktípusok vásárlásánál. De ismételjük át előbb az általános kockázatokat, nézzük, hogy ha a netről rendelünk bármit, mire figyeljünk oda! A leggyakoribb malőr, hogy a rendelés nem érzékel meg, vagy nem az elképzeléseinknek, leírásnak megfelelő készítményt kaptuk.

A kockázatokat itt is csökkenthetjük, sőt, szinte teljesen ki is védhetjük, ha elég körültekintőek vagyunk. A webshopokat kötelezik rá, hogy az adataikat korrektil és átláthatóan feltüntessék, így le lehet csekkolni a céget, annak nevét, székhelyét, adószámát és a tulajdonost is. Arról nem is beszélve, hogy egy e-mail cím és egy telefonszám ma már alap, ennek segítségével még rendelés előtt utána tudsz nézni, valóban van-e valaki a „túloldalon”. Sok webáruház már csetes asszisztenseket használ, velük is érdemes lehet kommunikációt kezdeményezni. Emellett minden webshopnak egy általános szerződési feltételrendszer is csatolnia kell, melyben pontosan leírják, hogy mit milyen jogszabályoknak megfelelően végeznek, mik a vevők jogai és kötelezettségei, és mik az üzleté. Ezek alapján megbizonyosodhatunk az oldal hitelességéről, és probléma esetén reklamálhatunk – tudtuk meg Siklósi Mátétól.

Ebből a szempontból a webes vásárlás elsöre átláthatóbbnak tűnik a boltinál. Ha olyan oldalról is vásárolsz, ahol egyetlen cégnév vagy e-mail cím sincs megadva, és általános szerződési feltételek sincsenek feltüntetve, saját magad teszed ki a veszélynek. Hiába olcsóbb, szuperakció, szuperhatékony valami, ha végül nem érzékel meg, vagy nem jó semmire, és még csak nincs is kitől visszakerne a pénzed. A jogalkotó és a korrekt üzletek is csak akkor tudnak hatékonyan védelmet nyújtani számodra, ha figyelsz arra, hogy megbízható forrásból vásárolj.

Ugyanakkor, ha bemész egy drogériába, vagy egy-egy márka saját üzletébe, nagy meglepetés nem érhet. A márkák azt teszik a csomagokba, ami rá van írva, nem lesz higitott a parfüm, jó eséllyel nem kapsz otthon allergiás reakciókat a krémektől. Ezek az üzletek ellenőrzik a beszállítóikat, nevükkel, brandjükkel is felelősséget vállalnak azért, amit eladnak. Probléma esetén ugyanígy gondoskodnak vevőikről. A márkakereskedésekben az eladók még a termékeket is ismerik, tudnak tanácsot adni, válaszolni a kérdéseidre. Mindezt a webáruházak nem feltétlenül tudják garantálni, ezért érdemes a neten is olyan webshopokat felkeresni, amelyet már a „valóságából” is ismeresz.

Külföldi oldalakról rendelni a kozmetikumok esetében további kockázattal jár, hiszen nehezebb panaszt tenni, ha gond van. A rendeléstől való elállás is bonyolultabb, hiszen sokkal drágább a visszaküldés, és esetenként nyelvi nehézségekbe is ütközhetünk. Sok esetben nem ér meg ennyi kockázatot a mindössze 3-5%-os árkülönbőség. Ez nem azt jelenti, hogy ne rendelj külföldről, hisz vannak termékek, amiket csak onnan lehet beszerezni – a lényeg, hogy körültekintően vásárolj, megbízható oldalakról. Nézd át a kommenteket, az értékeléseket is! Számos olyan webshop van már, amely vállalja a visszaszállítást is teljesen költségmentesen. Ezt mind megtalálod a szerződési feltételekben.

Milyen speciális probléma adódhat a kozmetikumokkal a többi termékcsoporthoz képest? „Előfordulhat, hogy nem a megfelelő

terméket rendeltük, ebben az esetben általában lehetőség van a cserére, főleg, ha bontatlan állapotban juttatjuk vissza a kozmetikumot. Fontos tudni ugyanakkor, hogy a webshopok nem kötelezhetőek a visszavételre, csak a már ismert 14 napon belül, és kozmetikum esetében a termék csomagolásának felbontása után ezt akár jogosan meg is tagadhatják. Esetleg jót rendeltünk, de nem az került a csomagunkba – ilyenkor természetesen gond nélkül cserélik az árut. Ezért érdemes megőrizni a rendelési visszaigazolást, azzal könnyen tudjuk igazolni, mit is szerettünk volna.” – tanácsolja Siklósi Máté fogyasztóvédelmi szakértő.

A legkézenfekvőbb gond lehet, hogy kibontod a terméket, kipróbálsz, de nem tetszik az illata, az állaga, nem ilyennek képzelted. Sajnos, ha a terméket kipróbáltuk, akkor az elállási jogot az eladó kizárhatja, hiszen a felbontás után higiéniai állapota már nem lehet garantált. Ha minőségi probléma merül fel, az más kérdés, akkor már bátran vitába szállhatunk az eladóval.

Reklamációt abban az esetben fogadnak el, ha a termék más összetevőket tartalmaz, mint amit feltüntettek a csomagoláson, vagy a leíráshoz képest más termék érkezik, és ez akár a színkülönbségekre is érthető. Az is jogos reklamáció, ha az adott áru az ígért minőséget bizonyítottan nem éri el, esetleg egészségügyi problémákat okoz (pl. kiütés, allergia), netalántán felbontott, használatnak látszó, vagy lejárt terméket küldenek, esetleg annak romlott a beltartalma.

Fontos tisztában lennünk azzal, hogy mit veszünk és mire van szükségünk. A kozmetikumok esetében fokozottan

oda kell figyelni arra, hogy a termék milyen anyagokat tartalmaz, klinikailag tesztelt-e és engedélyezett, megbízható, elismert cégtől érkezzon. Az emberi bőr nagyon komoly allergiás reakciókat tud mutatni olyan esetekben, amikor valamely anyagnak a tisztasága nem megfelelő vagy olyan összetevőt tartalmaz, amelyeket a szervezet vagy bőr nem tolerál jól. Sok esetben az okozott baj nem is azonnal jelentkezik, a rendszeresen használt termék esetleges káros összetevője halmozódhat a szervezetben és nem is bőrtünetet okoz.

Azonban az allergiás tünetekért sem minden esetben lehet a gyártót felelősségre vonni. Ha a csomagoláson vagy a weboldalon meg volt adva a termék összetevőinek listája, és ennek tudatában vásároltunk, akkor nem lehet a céget okolni a problémáért. Ha valamely érzékenységgünkkel, allergiáinkkal nem vagyunk tisztában, arról nem a gyártó vagy az eladó tehet. Ha azonban a tájékoztatás nem volt teljeskörű, vagy épp félrevezető volt, illetve a gyártó és a forgalmazó nem a biztonsági jogszabályok szerint járt el (pl. a termék csomagolása során szennyeződés kerülhetett a csomagba).

„Azt is fontos figyelembe venni, hogy a kozmetikai termékeknek is van felhasználhatósági idejük. Ez általában egy-két év felbontás nélkül, és a termék csomagolásán fel van tüntetve, hogy az adott termék hány hónapig használható a felbontás után. Ez utóbbinak jelzése egy nyitott tégely melyben egy szám található, ez árulja el, hány hónapig jó még a termék. Valószínűleg a lejárát másnapján még nem okoz problémát egy naptej felkenése, de nem érdemes kockáztatni.” – tanácsolja szakértőnk is.

Az üzletekben történő vásárlásnál igénybe vehetjük az eladók segítségét az összetevőket és tapasztalatokat illetően. Vannak olyan márkák és készítmények, amelyeket kizárólag gyógyszerárban lehet megvásárolni, ott még szakértőbb segítséget kaphatunk a gyógyszerészeketől. Probléma esetén is egyszerűbb egy üzletbe visszamenni a termékkel és tisztázni a gondunkat.

Ha olyan kozmetikai cikket veszel, legyen az tusfürdő, arckrém vagy szemfesték, amit még nem használtál, akár boltban, akár neten veszed, először mindig csinálj bőrpróbát. Ez azt jelenti, hogy a tested nem feltűnő részén (a boka környékét szokták javasolni, mert nem látszik annyira, de vékonyabb és érzékeny ott a bőr) egy kis területet kenj be vele és ha 24 óráig nem okoz elváltozást, akkor valószínűleg allergiás reakciótól nem kell tartanod.

Ilyesféle termékeket pedig sose vásárolj nem megbízható forrásból! A neten nem csak webshopok vannak, hanem magánszemélyek is árulnak szupertermékeket, az aluljáróban, kisboltban is kapni csúcs naptejeket. A bőrdőrről és az egészségedről van szó, az biztos nem éri meg azt a pár száz forint spórolást, ha utána hónapokig kell kezelni a nyomát, az eladót meg sose éred már el.

Tudatos vásárlóknak további szempontokat is érdemes figyelembe venniük, ha óvni akarják környezetüket, például ilyen a teljes csomagolásmentesség, vagy műanyagcsomagolás-mentesség, az összetevők részéről a bio alapanyagokat használó termékek, valamint az állatkísérletek nélkül tesztelt kozmetikumok is.

(Vörös Rebeka F.)

TIMA ZOLTÁN: „KICSIT ALAPRAJZ-FETISISZTA VAGYOK”

AZ 55 ÉVES PRIMA PRIMISSIMA-DÍJAS TIMA ZOLTÁN ÉPÍTÉSSZEL BESZÉLGETTÜNK, AKINEK A NEVÉHEZ TÖBBEK KÖZÖTT A LISZT FERENC REPTÉR FORMAI SAJÁTOSSÁGAI KÖTHETŐK.

MI VOLT AZ A PONT AZ ÉLETÉBEN, AMI MIATT AZ ÉPÍTÉS SZAKMÁT VÁLASZTOTTA?

Gyerekkoromban viszonylag korán elhatároztam, hogy építész szeretnék lenni. A környezetemben akkoriban nagyon sok építés zajlott, ezért egy egészen pezsgő hely volt a környékünk. Ott helyben épült Pécs új városközpontja, és ezt mindig nagy izgalommal néztem. Ez hathatott rám, de nem tudom pontosan, mert csak 5-6 éves lehettem.

VOLT OLYAN PILLANAT, AMIKOR MEGKÉRDŐJELEZTE A VÁLASZTÁSÁT? PÉLDÁUL - AZ EGYETEMEN?

Az elején, amikor az ember elkezd valami olyasmit csinálni, amire előtte hosszú időn keresztül vágyott, és nem teljesen azok a dolgok történnek, amikre számított – például az egyetem első félévében a statika és a szilárdságtan, amik nem kifejezetten az építészethez állnak közel –, elbizonytalanodik. Ez az én esetemben nem volt jelentős, nem éreztem úgy, hogy föl kellene adnom. De kétségtelenül az egyetem első egy vagy másfél évében voltak elbizonytalanodások, később viszont már az sem. Azt gondolom, szerencsém van, mert tényleg azt csinálhatom, amivel mindig is szerettem volna foglalkozni.

MELYEK AZOK AZ ÉPÜLETTÍPUSOK, AMIKET SZÍVESEN TERVEZ?

Elég sok épületet terveztem, és mindegyiket szerettem csinálni. Nem tudok egy típust kiemelni, hiszen terveztem repülőtér, csináltam közteret, lakóházat, irodaházat, és mindegyiknek megvan a maga különlegessége, egyedisége. Mindig az a feladat izgat, amin épp dolgozom.

VOLT MÁR OLYAN, HOGY ÉSZREVETTE MAGÁN, HOGY EGY FORMÁT, ÉPÜLETI JELLEGZETESSÉGET, GYAKRAN ISMÉTEL A TERVEIBEN?

Az ember, azt gondolom, pláne ennyi idős korára, több mint 30 éves gyakorlattal a kezében, rendelkezik berögzült mozdulatokkal, amik minden új feladat esetében néha rutinszerűen előjönnek. Másrészt szerintem van egy olyan erős gondolatiság, ami miatt minden feladatnál nagyjából ugyanazon a nyomon indulok el. A feladat tárgya más, de az építészeti gondolatok hasonlóak tudnak lenni. Én szeretem a tiszta és átlátható rendszereket. Azt is mondhattam, hogy kicsit alaprajz fetisiszta vagyok. Nagyon hiszek a tiszta grafikájú alaprajzi rendszerekben, és az ezekhez tartozó tiszta formálású épületekben.

HOGYHA AZ ÖN ÁLTAL TERVEZETT ÉPÜLETEKNÉL JÁR, SZOKOTT VALAMIT FIGYELNI EZEKEN? HIBÁKAT, SZÉPSÉGEKET?

Az ember önmagával szemben is tud megbocsájtó lenni. Én azért az elkészült épületeket lezárt történeteknek gondolom. Persze vannak dolgok, amiket csak én látok, és mások nem, ugyanis az építés során sok diszkurzus folyik, és néha kompromisszumok köttetnek. Ha az elkészült épület jól sikerült, akkor szívesen járok vissza. Nem a hibákat nézegetem, és nem a kompromisszumokra emlékezem, hanem inkább megnyugtat a látvány és a tudat, hogy az épület összességében jól sikerült.

A MUNKÁJA SORÁN MILYEN MÉRTÉKBEN DOLGOZIK EGYEDÜL, ÉS MILYEN MÉRTÉKBEN CSAPATMUNKA AZ ÖN ALKOTÁSI FOLYAMATA?

Egy építész nem tud egyedül dolgozni. Vannak olyan kisebb léptékű épületek, amiket egy építész egyedül meg tud csinálni, de még azokat sem egészen, mert ott is mérnökökkel, más építészekkel kell együtt működni. De azok a nagyobb épületek, amik az én vezetésemmel terveztünk, azok csak közös munkával hozhatóak létre. Én szeretek is csapatban dolgozni, csapatban dolgozok tulajdonképpen amióta építész vagyok. Elképzelhetetlennek tartom, hogy egyéni teljesítménnyel épületeket létre lehessen hozni. Képtelenség.

(Szalai Boglárka)

A SKANDINÁV STÍLUS BEHATÁSAI

A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ UTÁN HAZÁNKBA ÉRKEZŐ STÍLUSÁRAMLAT A MAI NAPIG ÉL, ÉS KÖZTÜK TIMA ZOLTÁN, ÉPÍTÉSZ IS EZT A STÍLUST KÖVETI. TÖBB JELLEGZETES HELYSZÍN AZ Ő NEVÉHEZ FÜZŐDIK A BELVÁROSBAN.

Tima Zoltán 1989-ben szerzett építészeti diplomát a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi egyetemen. Tanulmányai során nagy hatással voltak a gondolkodására tanárai, Szendrői Jenő és Farkasdy Zoltán építészek. Az utóbbin keresztül ismerkedett meg a „dániások” építészeti szemléletmóddal, ami egész munkásságából visszatükröződik.

KIK AZOK A „DÁNIÁS” ÉPÍTÉSZEK?

1944-ben, a második világháború vége felé harmad- és negyedéves medikus, építész és állatorvostan hallgatók indultak meg nyugat felé egy német-magyar egyezmény kapcsán,

hogyan elmenekítsék őket a közelgő szovjet front elől, így biztosítva a háború utáni károk helyreállítását a fiatal diákokon keresztül. A '44 karácsonyán meginduló hallgatói csapat dacolva a hideggel haladt jobb híján gyalog Németország felé. Halle városában azonban kettéváltak. A dél irányába tartó egyetemisták egy amerikai mélyrepülő támadás során odavesztek. Azonban az északi vonatra szálló harmad- és negyedéves építész hallgatókat elkerülte a front, így Dániában és Svédországban kerestek menedéket. Ott szegődtek el helyi építészirodákhoz, ahol sok nyugatias vonást magukra vettek. 1946-ban a 80 fős diáksereg

fele a hazatérés mellett döntött. Magukkal hozták a skandináv jellegű építészeti stílust, amit kezdetben nehezen fogadott az itthoni közvélemény. Sokáig titokban adták kézzel a Dániából hozott szakkönyveket. A stílus egyik nagy képviselője volt a korábban említett Farkasdy Zoltán is. A dániások voltak azok, akik fellendítették a kortás építészetet hazánkban.

Tima Zoltán is az ő letisztult formavilágukat alkalmazza. Nagyon jellegzetes és konzekvens világot képvisel. A téralakítást mindig szigorúan funkciójához köti. Repertoárján első sorban középületek szerepelnek, de tervezett családi házat, lakóházat, szállodát és nyaralót is, amik finom megmunkálásban kiéleződik Tima stílusvilága. Az ő nevéhez köthető a régi iparterületek egy jó részének újragondolása, ami nem csak építészeti feladatnak tekinthető, hanem komplex városrendezési bravúr. Ezekre nagyon jó példa Angyalföld vagy épp Kelenföld ipariövezeteinek átalakítása a 21. század embereinek igényére.

Munkássága könnyedén felismerhető a hangsúlyos alaprajzokról. A színeket és a formákat letisztultan kezeli, nagyon sematikus és elegáns képet mutatnak az épületei önmagukban és környezetbe helyezve egyaránt. Munkáiban sose jellennek meg öncélú elemek, mindig alázattal fordul az építészet és annak célja felé.

(SzB)

Idén elmarad a „SzakMÁzz!” Budapest Pályaválasztási kiállítás

AZ OLYAN NAGY TÖMEGEKET VONZÓ RENDEZVÉNY, MINT A „SZAKMÁZZ!” PÁLYAVÁLASZTÁSI KIÁLLÍTÁS, ELŐSEGÍTHETIK A COVID-19 VÍRUS CSEPPFERTŐZÉS ÚTJÁN TÖRTÉNŐ TERJEDÉSÉT, EZÉRT A SZERVEZŐ BUDAPEST FŐVÁROS KORMÁNYHIVATALA FOGLALKOZTATÁSI FŐOSZTÁLY ÚGY DÖNTÖTT, HOGY HAGYOMÁNYOS RENDEZVÉNY 2020 ŐSZÉN ELMARAD.

Azért, hogy a pályaválasztás előtt állók ne maradjanak teljesen a segítségük nélkül, októberben „SzakMÁzz!” Online pályaválasztási hónapot tartanak, ahol színes, érdekes szakma- és iskola bemutató kisfilmekkel, letölthető digitális tájékoztatókkal, pályaeorientációs kérdőívvel várják az érdeklődőket!

A felületeken lehetőséget biztosítanak a korábbi és az új kiállító partnereiknek arra, hogy igazodva a megváltozott helyzethez népszerűsíthessék az általuk képviselt szakmákat.

Október hónap folyamán a virtuális térben közel 100 online kiállító, szakképző intézmény, szakmai szervezet, pályaeorientációs tanácsadó intézmény fog tematikus rendben, naponta frissülő tartalmakkal bemutatkozni, szakmákat népszerűsíteni a digitális térben, igazodva a „Z generáció” elvárásokhoz.

A tavalyi rendezvény 11.500 fős látogatószámot produkált élőben, a rendezők bíznak benne, hogy idén az online térben is megközelítik ezt a követőink számával. Szeptember hónapban beharangozó kampányt

folytatnak mind a bemutatkozni szándékozó kiállítók, mind az érdeklődők számára.

Az idei virtuális pályaválasztási hónapot - jó gyakorlatként - a jövő évi szokásos 2 napos „SzakMÁzz!” Budapest Pályaválasztási kiállítás kísérő rendezvényeként tervezik megismételni.

A „SzakMÁzz!” Online pályaválasztási hónap 2020-ban is a nemzetközi Szakképzés Európai Hete programsorozat regisztrált partnere.

„SzakMÁzz!” Online pályaválasztási hónap

2020

OKTÓBER

www.szakmazzbudapest.hu

 facebook.com/szakmazz

 Instagram.com/szakmazz

LISZT ÉS BARTÓK NYOMÁBAN

MMA NAGYDÍJAS DUBROYAY LÁSZLÓ

DUBROYAY LÁSZLÓ ZENESZERZŐ KAPTA A MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA NAGYDÍJÁT, AMIT A MAGYAR SZELLEMI ÉLET AZON KIVÁLÓSÁGÁNAK ÍTÉLIK ODA, AKI AZ UTÓBBI KÉT ÉVBEN KIEMELKEDŐ JELENTŐSÉGŰ MŰVÉSZETI ALKOTÁST VAGY MŰVÉSZETELMÉLETI MUNKÁT HOZOTT LÉTRE. DUBROYAYT DÍJA MELLETT ZENESZERZŐI ÉLMÉNYEIRŐL, TAPASZTALATAIRÓL KÉRDEZTÜK.

ÖN RÉGÓTA AZ MMA TAGJA, SZÁMÍTOTT RÁ, HOGY IDÉN ÖNNEK ÍTÉLIK A NAGYDÍJÁT?

Nem gondoltam, de végül is egész életemben rengeteget dolgoztam, sokat írtam. A mű, amire megkaptam ezt a nagydíjat, egy nagyszabású zongoraszonáta. A 19. század nagy magyar zongoraszonátáját, a H-moll szonátát Liszt Ferenc írta, a 20. századé Bartók Béla 1926-ban írott zongoraszonátája, és a tervem az volt, hogy Balázs János ihletésére én megírom a 21. századét.

EZ VISSZACSENG AZ ELŐZŐKKEL, VAN BENNE VALAMI HASONLÓSÁG?

Magyar zene mind a három! Én is olyan hangzásokkal és olyan hangrendszerrel dolgoztam, amelyben a magyar pentatónia képezi az egyik fontos építő elemet a dallamépítkezésben. A harmóniarendszerem pedig 19-20. századi harmóniarendszer továbbgondolásával új hangzó világot hoz létre. Ily módon szerves folytatása a másik két szonátának, sőt formájában a Liszt H-moll szonátájának az egytétleességét követi, így valóban rokonságban állnak.

EMLÉKSZIK ARRÁ, HOGY SZÜLETTEK AZ ELSŐ DARABOK, AMIKET ÍRT?

Tíz-tizenkét éves lehettem, amikor a körzeti orvosunk elvitt az Operaházba. Nekem

annyira megtetszett, hogy utána, amikor csak tudtam, minden este beültem, és hallgattam Puccinit, Verdit, és az egész operairódat. Az orvosunk szeretett volna velem írni egy operát, én pedig el is kezdtem, anélkül, hogy életemben láttam volna zenekari partitúrát. Olyan dallamokat írtam, mint amit valószínűleg Puccini meg Verdi, abban a stílusban, természetesen nem olyan jókat. Azt hiszem, így indult a zeneszerzői pályám.

HOGYAN SZÜLETIK MEG MAGÁBAN EGY ÚJ DALLAM?

Nehéz kérdés, hisz négyéves korom óta zongorázom, és nagyon sok építőkö került be a gondolkodásomba azóta. Amikor valami gondolat születik, tulajdonképpen megfoghatatlan, hogy mikor milyen elemek kapcsolódnak össze. Persze van valami vezérfonal, ami irányítja az embert, hogy mikor melyik hang következzen. Ha rossz hangot használna az ember, akkor szól valami, egy felsőbb hang, hogy ez nem jó, akkor azt nem szabad használni. Ezek megmagyarázhatatlan dolgok, de nyilván van olyan tényszerű alapja is, hogy csak olyan hangokból és elemekből építkezhet a dallamfantázia, amelyek már az agyban léteznek.

HOGYAN KÜSZÖBÖLI KI AZT, HOGY NE ÍRJON OLYAN DALLAMOKAT, AMIKET MÁR MEGALKOTTAK EGYSZER?

Ettől nem kell félni, mert a zenének nem csak a dallam a paramétere, létezik a harmónia, a ritmus, a hangszín és a dinamika is. Ezek segítségével annyira sok új kombinációlehetőség adott, hogy akár egy olyan esetben is, ahol a hangok pontosan ugyanazok a dallamban, mint egy valahonnan ismert vagy elhasznált hangkombinációban, ha más harmóniak szerepelnek alattuk, akkor máris egy új konstelláció jön létre. A használtból is újat lehet varázsolni.

HA BEÜL EGY HANGVERSENYRE, AHOL AZ ÖN ZENÉJÉT JÁTSZÁK, MI AZ, AMIT FIGYELNI SZOKOTT?

Mindent. Figyelem a közönség reakcióit, és azt, ahogy a muzsikos, a szólista játszik, reagál valamire. Ezek mindig tanulságosak, hogy lehet-e azon az úton tovább menni, amin eddig jártam, vagy pedig épp, hogy nem szabad. Ez egy állandó interakció, egy állandó tanulási folyamat. Ha ezt az ember úgy teszi, hogy mindig valami pozitív eredmény származik belőle, akkor valószínűleg jól működik a rendszer.

(Szalai Boglárka, Velek Domonkos)

KÖTELEZŐK KÖNNYŰSZERREL

ÁLMATLAN ÉJSZAKÁK AZ EGRI CSILLAGOK FÖLÖTT, ELÉGTELEN TÉMAZÁRÓ A GÖRÖG DRÁMÁKBÓL, KIBOGOZHATATLAN BÁNK BÁN MONOLÓGOK? A KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK A LEGTÖBB ISKOLÁSNAK FELADJÁK A LECKÉT, EGY KIS ODAFIGYELÉSSEL AZONBAN ÉLVEZETESSÉ IS VÁLHAT A KÖNYVEK LAPOZGATÁSA!

Évtizedek óta terítéken vannak a kötelező olvasmányokkal kapcsolatos kritikák, a laikusokon kívül számos szakember bírálja a tanmenetben szereplő írók listáját, sőt a kultúra nagy alakjai közül is többen vallják, hogy az elolvasandó könyvek egyáltalán nem illenek a gyerekek életkorához, érettségi szintjéhez, mivel sokszor bonyolult nyelvezetűek és a témáik sem a legkönnyebben emészthetők. A probléma ott kezdődik, hogy a neten szocializálódó generáció nagy részének a hideg futkos a hátán a „kötelező” szótól, de akadnak olyan kisiskolások is, akik bár szívesen olvasnak ifjúsági regényeket, mégis meggyűlik a bajuk például a Kószívű ember fiaival, vagy épp az Egri csillagokkal. Néhány modern szellemű általános iskolában a kötelező olvasmányok listája folyamatosan bővül kortárs írásokkal és bestsellerekkel, nagy általánosságban azonban a mai iskolások kötelező olvasmány listája nem sokban tér el szüleiktől. Következzen tehát néhány tipp, amellyel búcsút inthetsz a kötelező olvasmányok okozta rémálmodoknak!

ALAPOS IDŐBEOSZTÁS

Egy könyv elolvasása, értelmezése és megemésztése hosszú folyamat, amelyben valamennyi lépés ugyanakkora jelentőségű. Érdemes nem a témazáró előtti napokban kezdeni az ismerkedést a művel, hiszen ennyi idő nem elegendő a könyv elolvasására, az összecsapott lapozgatás pedig nyilvánvalóan nem vezet eredményre. Hasznos lehet két-három hetet hagyni az olvasmánynak, különösen, ha nagyobb lélegzetvételi írással van dolgunk.

A VÁLTOZATOSSÁG GYÖNYÖRKÖDTET

Ha már a nagy lélegzetvételi műveknél tartunk, kétségkívül senkinek sem kell bemutatni Jókai híres-neves körmondait,

vagy a Szigeti veszedelem végeláthatatlannak tűnő versszakait. A hasonló, folyamatos koncentrációt igénylő műveket célszerű lehet váltogatni néhány könnyedebb olvasmánnyal, lazítás gyanánt. Mikszáth novellái, vagy egy-két Karinthy vers kellemes kikapcsolódás és remek kúra egyhangúság ellen.

TÖBB SZEM TÖBBET LÁT

Számos kötelezőből készült filmes, és akadnak olyan művek is, amelyek színpadi változatban is rendelkezésünkre állnak. A filmek egy teljesen új perspektívába helyezik a könyvből megismert történetet, és bár akadnak kissé idejemúlt verziók, számos könyvből készült

feldolgozás kifejezetten szórakoztató, például Örkény Tótékja, vagy Móricz Rokonokja garantált élményt nyújt. Különösen izgalmas és hasznos lehet, ha osztálytársakkal, vagy szülővel vágsz neki a moziestnek, így több szemszögből értelmezhetitek az eseményeket.

JUTALOM A NAP VÉGÉN

Minden a motiváción és az elhatározáson múlik! Mindebben sokat segíthet egy apró jutalom, ami olvasás közben a szemünk előtt lebeg. Legyen szó egy édességről vagy egy régóta áhított cipőről, ne habozz meglepni magad egy-egy mű befejezése után!

(Bezzeg Hanna)

„SOHA NE LEGYEN CSEND”

INTERJÚ BODONYI DÁNIELLEL ÉS HANTI MÁRTONNAL

2018 NYARA MEGHATÁROZÓ VOLT KÉT FIATAL SRÁC ÉLETÉBEN, HISZEN AKKOR CSÖPPENTEK BELE A DUE HATALMAS CSALÁDJÁBA. BODONYI DÁNIELLEL ÉS HANTI MÁRTONNAL, A DUE TÁBOROK HANGTECHNIKUSI CSAPATÁNAK TAGJAIVAL BESZÉLGETTEM A RÁDIÓZÁS REJTELMEIRŐL.

HOL RÁDIÓZTOK ÉS MI A FELADATOTOK?

Marci: Fehérváron vagyunk a Táská rádiónál. Elég sok mindent csinálunk, nekem például egyik műsorom Winter Diával közösen a *Hello Extra!*, ami egy egyórás magazinműsor. Danival a reggeli *Vekker*-ben is szoktam szerepelni, technikai dolgokat csinálni és a fiatalabb rádiósokat segíteni koordinátorként. *Dani:* Ezek mellett én még mixműsorokat csinálok délutánonként, illetve egy másik helyi rádiónál gyártok szignálokat.

KIK AZOK A KOORDINÁTOROK?

D.: Azokból lesz koordinátor, akik már egy ideje rádióznak, és a megszerzett tudást át tudják adni a fiatalabbaknak. *M.:* Három ilyen rang van nálunk: a gyakornok, ami a betanulási időszak, a munkatárs, amikor már ott vagy egy ideje, illetve mi, a koordinátorok.

SZERINTETEK MILYEN ADOTTSÁGOK KELLENEK A RÁDIÓZÁSHOZ?

D.: Két dolog van: vannak olyan emberek, mint például Bochkor Gábor vagy Fábry Sándor, akiknek ez képességük, ők ezzel „születtek”. Másrészt ezt az egészet lehet tanulni is, hiszen nem mindenki születik Bochkor Gábornak. *M.:* Persze jó, hogyha van valamennyi tehetség ahhoz, hogy szépen tudj beszélni, vagy kerek mondatokban fogalmazni, de legalább a 90%-át meg lehet tanulni mindennek. Kitartással elérhetsz magasabb szintre is, úgy, hogy azelőtt talán közöd sem volt a rádiózáshoz. *D.:* Viszont improvizálni is tudni kell, olykor el kell tudni tekinteni az előre megírt

szövegtől, főleg váratlan situációkban. Egyébként minden ezzel foglalkozó oldal, könyv szerint az a lényeg, hogy soha ne legyen csend. Ezt kell mindig betartani.

SZÁMOTOKRA MIT TANÍTOTT A RÁDIÓZÁS?

D.: Hajnalig tudnánk sorolni, de ami a legfontosabb, az a feszült helyzetekben való összpontosítás, koncentráció. Egyfajta magabiztosságot ad a rádiózás, meg felelősségtudatot. Előbbi jól jön feleléskor, nekem például így lett meg a matekvizsgám, amire nem sokat készültem. Magabiztosan előadtam magam, így átmentem, más pedig, aki rengeteget tanult, de leblokkolt, az nem. *M.:* Nekem is először ezek jutottak eszembe. Tehát nem csak a szakmánkban segít, hanem általános helyzetekben is. Azelőtt el sem tudtam volna képzelni, hogy leszólítsak egy idegent az utcán, de a munkánk alatt ilyen feladat is fellépett.

A TANULHATÓ ÉS MEGLÉVŐ ADOTTSÁGOK MELLETT NYILVÁN KELL EGY TECHNIKAI HÁTTÉR IS. MILYEN ESZKÖZÖK KELLENEK, SZERINTETEK MI A LEGMINIMÁLISABB „SZETT”?

M.: Nyilván az elején, ahogy a YouTuberek is mondani szokták, nem érdemes nagy dolgokra beruházni. Akár a telefonoddal is felveheted, mostanság már ezeknek is remek mikrofonjaik vannak. *D.:* Persze, viszont akármennyire sem szeretjük kimondani, a mai világban a hallgatók elvárnak egy bizonyos minőséget, amit szerencsére már egy fillérből vásárolt mikrofonnal, hangkártyával is biztosítani lehet. Bár főleg az lehet zavaró, ha valami

túl halk vagy hangos, esetleg zajos egy felvételben. A YouTube tutorialok végtelen tárháza viszont mindig segítségünkre áll.

(Vincze-Hajnal Blanka)

Vállalkozásunk makói székhellyel **Csongrád, Békés és Bács-Kiskun megye** területén nyújt – elsősorban kis- és középvállalkozások részére – olyan komplex szolgáltatást, amely keretében, az igényekhez igazodóan a lehető legtöbb adminisztrációs terhet próbáljuk levenni ügyfeleink válláról, így a vállalkozások vezetői az üzletre, a munkára összpontosíthatnak.

A legtöbb könyvelő irodával ellentétben **mi együtt élünk és gondolkodunk ügyfeleinkkel**, a változásokról, lehetőségekről időben, szakzsargonok nélkül konzultálunk és teszünk javaslatot az optimális megoldásra. Cégünk az elvégzett munkáért, az elkészített könyvelés, adóbevallások és a beszámoló számszaki helyességéért, a jogszabályokkal való összhangjáért és a bevallások határidőben való benyújtásáért **teljes felelősséget vállal.**

A mai magyar adórendszer rendkívül bonyolult és nagyon gyakran változik. Mi folyamatosan figyelemmel kísérjük ezeket a változásokat és tájékoztatjuk róla partnereinket. A tapasztalatok szerint, a legtöbb vállalkozás nem használja ki a különböző adórendszerek közötti választási lehetőségeket, illetve jogszerű adózási megoldásokat. Munkánk során feltárjuk azokat az alternatívákat, amelyekkel **Ügyfeleink – törvényesen – csökkenteni tudják adó és járulékfizetési kötelezettségeit.** A könyvelésen túl tapasztalt adószakértő kollégáink közreműködésével vállaljuk a megbízóink képviselőjét, hiszen minden ellenőrzés vagy hatósági eljárás során az egyik legfontosabb dolog, hogy felkészült, az adott témához értő szakember járjon el. Mi vállaljuk a hatóságokkal történő kapcsolattartást, levelezést, és képviseljük Önt az ellenőrzéskor, illetve az esetleges eljárás során.

www.kalkuluskonyveles.hu

6900 Makó, Návay Lajos tér 8.
Telefon: +36 62/511 040
E-mail: vall-ker@vall-ker.hu

Kandallót is Makóról!

A makói Váll-Ker Kft. Magyarország egyik legmeghatározóbb kandallógyártója, amely 100 százalékban hazai tulajdonban van. A vállalkozás tevékenysége alapvetően fatüzelésű fémkandallók, tűzterek, központi fűtési kandallók gyártása. Ezenkívül saját tervezésű grillkészüléket, kemencét is gyárt és értékesít. A Váll-Ker név mára egyet jelent egy kiváló minőségű, biztonságos üzemeltetésű termékek gyártó céggel. A cég termékei a legjobb minőségben készülnek, és minden szempontból

megfelelnek az EU normáknak, mivel azok nagy részét export piacra készíti. A külföldi és hazai piacon is évről évre egyre nagyobb a kereslet a kandallók iránt, ami lehetővé teszi a termékbővítést. Az első években a kft. kandallógyártása 2-3 típusra korlátozódott, mely jelenleg már több, mint 200 típusra emelkedett. A megnövekedett hazai kereslet miatt a Váll-Ker kandallók és kemencék az ország különböző pontjain, így Makón is mintázletekben megrendelhetők és megvásárolhatók.

www.vall-ker.hu

GRAND HOTEL
GLORIUS
★★★★
MAKÓ

TEL: +36 62 511 060
WWW.GLORIUS.HU
INFO@GLORIUS.HU
6900 MAKÓ,
CSANÁD VEZÉR TÉR 2.

WWW.DUE.HU

JELENTKEZZ MOST!

DUE ALKOTÓ TÁBOR

ÚJSÁG – RÁDIÓ – TÉVÉ – FOTÓ – INTERNET

2020.10.28.-2020.11.01.

MAKÓ

NOVEMBERBEN

INDUL!

NAGY DIÁK

ZENEI

TESZT

Supported by:

EUIPO
EUROPEAN UNION
INTELLECTUAL PROPERTY OFFICE

médiahálózat
due
a diákújságíró egyesület

